Incipit tercia pars

libri vitaſpatꝝ. videlʒ de regula vel ꝯverſa
tione egiptioꝝ monachoꝝ ⁊ eoꝝ q̄ degunt
apud paleſtinā vel meſopotamiam.

Incipit prologus.

FRequenter ac ſepiꝰ a me frēs fla
gitatis vt vobis gr̄a edificatō
nis regreſſus de ꝑtib9 trāſma
rinis ediſſerē mee ꝑegrinatōiſ
hiſtoriam. vel qualr̄ in oriēte xp̄i fides flo/
reat. qđ ſit principiū. que ſcōꝝ q̄es. q̄ ſcō/
rum inſtituta monachoꝝ. que heremitarū
vita vel ꝯverſatio. Si vel in heremo viue
re xp̄ianis licet. q̄ntiſq̄ ſignis ac v̄tutibus
in ſ̄uis ſuis xp̄s opeꝛ̄. queadmodū etiā mi
hi ꝓſpa fuerit nauigatio. que vel q̄ me iter
terrenū ꝑduxerit. Ueſtris ḡ adiutꝰ orōib9
faciā vt deſiderare vos video. ⁊ q̄ſo vt libē
tiſſime ad ea que narro aurē accōmodetiſ

¶ Finit Prologus

¶ De mōacho ſolitario q̄ in finib9 cireno
rum in ꝑuo tugurio ꝯmanebat

ANte hoc triēniū quo tp̄e hinc
abīj vbi a narbona nauī ſolui/
mus. q̄nto die portuʒ africe ĩn/
trauimꝰ adeo ꝓſpa dei nutu nauigatio fuit
libuit aīo adire carthaginē. loca viſitare ſā
ctoꝝ. ⁊ p̄cipue ad ſepulcꝝ Cipriani marti/
ris adorare. Quintodecimo igitur die ad
portū regreſſi ꝓfectiq̄ in altū alexādriā pe
tentes reluctāte auſtro. pene in ſirtim illati
ſumus. qđ ꝓuidi naute cauentes iactis an
choris nauim ſiſtūt. Sub oculꝭ aūt terra ꝯ
tinēs erat. in quā ſcafis egreſſi cum vacua
oīa ab humano cultu cernerēmꝰ ego ſtu
dioſius explorādorum locorum gratia lon
gius ꝓceſſi trib9 fere a litore milib9 ꝑuum
tugurium inter arenas conſpicio. cuius te/
ctum quaſi carina nauis erat ꝯtiguum ter
re ſatis firmis tabulis ꝯſtructuʒ. Non q̄
ibi imbriū vlla vis timeaꝛ̄. fuiſſe auteʒ illic
pluuiā nec aliq̄n quidē auditum eſt. ſed q̄
ventoꝝ tanta vis eſt. vt ſi q̄n vel clemētio/
re celo aliq̄ntū ſpirare flatus ceperit maiuſ
in illis terris q̄ in vllo mari naufragiuʒ
ſit. Nulla ibi germina. ſata nulla ꝓueniūt
quippe in inſtabili loco arentib9 arenis ad
oēm motū ventoꝝ cedentib9. Uerꝝ vbi ad
uerſa quedam a mari ꝓmūctoria ventꝭ re/
ſiſtunt. terra aliq̄ntulum ſolidior herbā ra/
ram atq̄ hiſpidā gignit. ea ouib9 eſt pabu
lum ſatis vtile. Incole loci illius lacte vi/
uunt. Qui ſolertiores ſunt vel vt ita dixe/
rim ditiores ordeaceo pane vtuntur. Ea
ibi ſola meſſiſ eſt que celeritate ꝓuētus. per
naturā ſolis ſiue aeris ventoꝝ caſus euade
re ſolet. Quippe ferꝛ̄ a die iacti ſemīs tri/
ceſimo die matureſcere. Cōſiſtere autē ibi
homies nō alia ratō facit q̄ q̄ oēs tribu
to liberi ſunt. Extrema ſiq̄dem cirenorum
ora eſt deſerto illi ꝯtigua qđ inter egiptum
⁊ africā interiacet. ꝑ qđ olim catho ceſareʒ
fugiēs duxit exercitum. Ergo vt ad tugu/
rium illud qđ eminus ꝯſpexerā pertendi. ĩ
uenio ibi ſenē in veſte pellicea molam ma/
nu vertētē. Conſalutatus accepit nos beni
gniſſime. Eiectos nos in illud litus exponi
mus. ⁊ ne ſtatim repetere curſum poſſemuſ
maris mollicie detineri. Egreſſos in terrā
vt eſt mos humani ingenij naturā locorū
cultūq̄ hitantium voluiſſe cognoſcere xp̄i
anos nos eſſe id p̄cipue q̄rere an eēnt aliq̄
intra illas ſolitudines xp̄iani. Tunc vo il/
le flens p̄ gaudio ad genua nr̄a ꝓuoluiꝛ̄ ite
rum ac ſepiꝰ nos deoſculās īuitat ad orōeʒ
Deiñ expoſitis in terrā ferinīſ pellib9 facit
nos diſcūbere apponit prādium ſane locu
pletiſſimū. dimidiū panem ordeaceū. Era
mus aūt nos q̄ttuor ipe erat q̄ntꝰ. faſcicu
lū herbe etiā intulit. cꝰ nomē michi excidit
que mēte ſilis eſt exuberās folijs ſaporem
mellis p̄ſtabat. Hꝰ p̄ dulci admodū ſuaui
tate ⁊ delectati ſumꝰ ⁊ ſatiati. Septē eniʒ
dieb9 apud illū fuimus. Poſtera igiꝛ̄ die
cū aliq̄ ex incolis ad nos ꝯfluere cepiſſent
cognoſcimus illū hoſpitē nr̄m eſſe p̄ſbite/
rū. qđ ſumma nos diſſimulatōe ac ille cela/
uerat. Deiñ cū ipo ad eccleſiam ꝓceſſimuſ
que fere duobus milibus a conſpectu no/
ſtro interiectu montis excluſa aberat Erat
autem vilibus texta virgultis: non mul/
to ambitioſior q̄ noſtri hoſpitis taberna/
culū in quo q̄s niſi curuuſ poterat ꝯſiſtere

Cum hoīm mores quereremus illud ꝑcla
rum animaduertim⁹.nihil eos neqꝫ vēde
re neqꝫ emere..Quid ſit fraus atqꝫ furtū
neſciūt.auꝝ atqꝫ argentū neqꝫ hñt neqꝫ ha
bere cupiūt.Nam cum ego pbr̄o illi decem
aureos obtuliſſem refutauit.Et cuꝫ nollet
eos accipe aliq̄tulū veſtimētoꝝ ei indulſi
mus.Qđ cum ille benigne accepiſſet:ſuo/
cantibꝫ nos ad mare nautis diſceſſim⁹ ab
eo

¶De dictis origenis q̄ heretica ſint

Proſpo igiť curſu ſeptimo die A
lexādriam ꝑuenim⁹.vbi feda īter
ep̄os atqꝫ monachos certamīa ge
rebanť.Ex ea occaſione vel q̄ cā illa ꝙ cō/
gregati in vnum ſepius ſacerdotes freq̄n
tibꝫ decreuiſſe ſinodis videbanť.ne q̄s o/
rigenis libros legeret aut hēret.Qui tra/
ctator ſcāꝝ ſcripturaꝝ ꝑitiſſimus habebať
ſed ep̄i q̄dam in libris illius inſani⁹ ſcripta
memorabāt.Que aſſertores origenis nō
auſi defendere ab herericis poti⁹ fraudulē
ter inſerta dicebāt.⁊ ideo non ꝓpter illa ſo
lum que in rep̄hēſione merito notarentur
veꝝ etiā ⁊ reliqua eē dannāda.cum legen
tium fides facile poſſet hēre diſcrimen ne
falſa ſequerēť.⁊ tamē catholice diſputata
retineret.Non eſſe autem miꝝ ſi in libris
neothericis ⁊ recēter ſcriptis fraus here
tica fuiſſet opata.que in quibuſdam locīſ ñ
timuiſſet impetere euāgelicam veritatem.
Aduerſum hec ep̄i obſtinatius renitentes
ꝓ ptāte cogebāt recta etiam vniuerſa cum
prauis ⁊ cum ip̄o auctore dānare.Quia
ſatis ſup his ſufficerēt libri quos ad ſe iaꝫ
recepiſſet eccīa.reſpuēdamqꝫ eſſe penit⁹ le
ctōemque plus eēt nocitura inſipientibuſ
q̄ ꝓfutura ſapiētibꝫ.Mihi autem ex illi⁹
libris q̄dam curioſius indagāti admodum
multa placuerūt.ſed aliqua rep̄hendi in q̄/
bus illum praua ſenſiſſe non dubiū eſt que
defenſores eius falſata ꝯtendunt.Ego mi
ror vnum eūdemqꝫ hoīem tam diuerſum
a ſe eſſe potuiſſe.vt in ea ꝑte qua ꝓbať.ne/
minem poſt apoſtolos habeat equalē.in ea
vero que iure rep̄hendiť nemo deformius
doceať erraſſe.Nam cum ab ep̄is excerp/
ta ex libris illius multa legerenť que cōtra
catholicam fidem ſcripta ꝯſtarent.loc⁹ il/
le vel maximā ꝓbabat inuidiā in quo editū
legebať.quia dn̄s noſter iheſus xp̄s ſicut ꝓ
redēptōne hoīs in carne veniſſet.cruceꝫ
ꝓ hoīs ſalute perpeſſus mortem ꝓ hoīs
eternitate guſtaſſet.ita eēt eodem ordine
paſſiōis etiā diabolū redempturus.Quia
hoc bonitati illius pietatiqꝫ ꝯgrueret vt q̄
perditū hoīem reformaſſet ꝓlapſum quo/
qꝫ angelū liberaret.Cum hec atqꝫ alia hu
iuſmodi ab ep̄is ꝓderētur ex ſtudijs ꝑtiuꝫ
orta eſt magna ſeditō.Que cuꝫ reprimi ſa
cerdotum auctoritate non poſſꝫ ſeuo exem
plo ad regēdam eccīe diſciplinā ꝑfect⁹ aſ/
ſumiť.cuius terrore diſꝑſi frēs ac ꝑ diuer
ſas oras monachi ſunt fugati.ita vt ꝓpoſitꝫ
edictis in nulla ꝯſtare ſede ſinerētur.Illđ
aūt me admodū ꝓmouebat quod Hieroni
mus vir maxime catholicus ⁊ ſacre legꝫ pe
ritiſſimus origenē ſecutus primo tp̄e puta
batur.quē nūc idē ip̄e Hieronim⁹ ꝑcipue
⁊ oīa illius ſcripta dānaret.Nec vo au/
ſus ſum de quoq̄ꝫ temere iudicare.ꝑſtātiſ/
ſimi tamē viri doctiſſimiqꝫ ferebanť in hoc
certamīe diſſidere.ſed tñ ſiue illud error ē
vt ego ſentio ſiue hereſ putať non ſoluꝫ re
primi non potuit multis animaduerſiōibꝫ
ſacerdotum.ſꝫ nequaq̄ꝫ tam late ſe potuiſ/
ſet effundere niſi ꝯtētōne creuiſſet.Iſtiuſ
modi ergo turbatōe cum veni Alexandriā
fluctuabā.me quidē ep̄s illius ciuitatꝫ be/
nigne admodum ⁊ melius q̄ꝫ opinabar ex
cepit.ſecūqꝫ tenere temptabat.Sed nō fu
it anim⁹ ibi ꝯſiſtere vbi recens fratꝰne cla/
dis feruebat inuidia

¶De ꝯuerſatōne Hieronimi hieroſoli/
mitani.

Igiť inde egreſſuſ bethleē oppidū
petij qđ ab hieroſolimis ſex mili/
bus ſeꝑabať.ab alexādria autē ſe
decim manſionibꝫ abeſt ab eccīa loci illius.
quam hieronimus pbr̄ regebat.Nam ꝑ/
rochia eſt ep̄i qui hieroſolimam tenet.Mi
hi iā pridē hieronī.ſuꝑiore illa mea ꝑegri
natōne comꝑtus facile obtinuerat vt nul/
lum ꝑter illum mihi expetēdum rectius ar
bitrarer.Vir ei ꝑter fidei meritum dotē/
qꝫ virtutum non ſolum latinis atqꝫ grecis.

ſed ⁊ hebraicis etiam lr̃is eruditus eſt: vt
ſe illi in om̃i ſciẽtia nemo audeat ꝯparari.
Nam ſex mẽſes apud ip̃m fui cõuerſatus
Cui iugis eſt aduerſus malos pugna con-
ſiuum perpetuũq; certamen ꝯtra odia ꝑdi
toꝝ. Uere fateor pinxiſſe michi videtur in
aliquibꝰ opuſculis vicia multorum. imo q̃
nihil penitꝰ omiſit qđ nõ carperet. laceraret
exponeret. Precipue auariciã nec minꝰ va
nitatẽ inſectatus eſt. multa de ſupbia non
pauca de ſupſtitõne diſſeruit. Ceteꝝ de fa
miliaritatibꝰ virginum ⁊ monachoꝝ atq;
etiã clericoꝝ q̃ vera q̃ fortia diſputauit
Unde a quibuſdam đr non amari. Oderũt
eum heretici. q2 eos impugnare nõ deſinit
Oderũt eum clerici. q2 vicia eoꝝ inſectat̃
⁊ crimina. Sed plane eum boni homines
admirant̃ ⁊ diligunt. Nam qui eũ hereti
cum eſſe arbitrant̃ inſaniũt. Uere dixerĩ
catholica hoĩs ſciã ſana doctrina eſt. to-
tus ſemꝑ in lectõe totus in libris eſt. Nõ
die nõ nocte quieſcit aut legit aliq̃d ſemꝑ
aut ſcribit. Qđ niſi michi fuiſſet firmũ aĩmo
⁊ ꝓmiſſum deo teſte añ ꝓpoſitum heremũ
adire vel exiguum tp̃is pũctum a tãto viro
diſcedere noluiſſem. Huic ergo tradit iſ at
q; ꝯmiſſis om̃ibꝰ meis. om̃iq; familia que
me ꝯtra volũtatem animi mei ſecuta tene
bat implicitum exoneratus quodãmõ grã
faſce penitus ac liber egreſſus ſum ad alex-
andriã. Uiſitatis ibi fratribꝰ ad ſupiorem
inde thebaidã. i. ad egipti extrema ꝯtendi
Ibi eñ vaſte patẽtĩ heremi ſolitudĩes plu
rimũ ferebant̃ hẽre mõachoꝝ. Lõgũ eſt ſi
om̃ia cupiã referre q̃ vidi pauca nãq; per
ſtringã.

¶ Q, abbates fratribꝰ ſuis eoꝝ
licẽtia in heremo ꝯſtitutis victũ miſtrãt.

D

HAud lõge ab heremo ꝯtigua nylo
multa ſunt mõaſteria. hĩtãt ĩ vno
loco pleriq; cẽteni. quibꝰ ſumma
vis eſt ſub abbatis impio viuere. nihil ar-
bitrio ſuo agere. ꝑ om̃ia ad nutũ illiꝰ ptãteꝫ
pendere. Ex his g̃ ſi qui maiorem ꝟtuteꝫ
mẽte ꝯcupiuerint vt acturi ſolitariã vitaꝫ
ac ſe ad heremũ ꝯferant non niſi ꝑmittẽte
abbate diſcedũt. Hec illoꝝ prima ꝟtꝰ eſt
parere alieno impio. Trãſgreſſis ergo ad
heremum abbatis illiꝰ ordinatõe panis et
quilibet alius cibus miniſtratur

¶ Q, frater in heremo paſcit̃ pane celico

QUaſi ꝑ illos dies quibꝰ illuc adue
neram cuidã ſolitario qui nuper ad
heremũ ſeceſſerat neq; ampliꝰ ab
hoc mõaſterio q̃ ſex milibꝰ tabernaculum
ſibi ꝯſtituerat. panẽ abbas ꝑ duos pueros
miſerat. quoꝝ maior hẽbat etatis ãnos. xv.
minor duodecẽnis annis erat. His g̃ inde
redeũtibꝰ aſpis mire magnitudinis venit
obuiam. Cuius occurſu nihil ꝑterriti vbi
pedes eoꝝ ꝑuenit quaſi incãtata carminibꝰ
cerula colla depoſuit. Minor ex puerĩ ma-
nu eam apprehenſam ac pallio ĩuolutã fer-
re cepit. deinde monaſteriũ quaſi victor ĩ
greſſus in occurſum frm̃ captiuã beſtiã re-
ſoluto pallio non ſine iactãtie tumore ꝺpo
ſuit. Sed cum infantiũ fidẽ atq; ꝟtutẽ ce
teri ꝑdicarẽt. abbas ille altiori ꝯſilio ne in
firmior etas inſoleſceret. vtrũq; virgis cõ
peſcuit multũ obiurgatos: cur ipi qđ ꝑ eos
opatus fuerat dñs ꝓdidiſſent. opꝰ illud ñ
ſue fidei ſed diuine fuiſſe ꝟtutis diſcerẽt po
tius deo in humilitate ſuire. non in ſignis
⁊ ꝟtutibꝰ gloriari. q2 melior eẽt infirmita
tis conſciã ꝟtutum vanitate. Hoc vbi ille
frater audiuit ſolitariꝰ ⁊ ꝑiclitatos ĩfãtu
los ſerpentis occurſu. ⁊ ipos inſuꝑ multa
verbera victo ſerpente meruiſſe. abbatem
obſecrat ne ſibi poſt hec vllus panis aut ci
bus aliquis mitteret̃. Iamq; octauus di-
es fuerat emẽſus quo ſe homo xp̃i ĩtra peri
culum famis ꝯcluſerat ipe. Arebãt mẽbra
ieiunio ſed deficere mens celo intenta nõ
poterat. Corpus inedia fatiſcebat. fides fir
ma durabat. Cum interim admonitus ab
bas ille ꝑ ſpm̃ vt diſciplm̃ viſitaret pia ſo-
licitudine cognoſcere cupiẽs qua vite ſub
ſtantia vir fidelis aleret̃: qui miſtrari ſibi
panem ab hoĩe noluiſſet ad reqrẽdũ euꝫ
ipe abbas ꝓficiſcit̃. At ille vbi eminus ſe
nem venire ꝯſpexit occurrit ei obuiam. agit
gratias ducit ad cellulam. Cũ ingreſſi pa
riter ambo conſpiciũt palmiciam ſportam
calido pane congeſtam. foribꝰ affixam de
poſte pendere. ac primũ panis calidus ſen
titur odore. tactu vero ac ſi ante paululum

D

foco eēt ereptus oñdit̃.egiptij tñ forma ñ
cernit̃ panis obſtupefacti ambo munuſ ce
leſte cognoſcūt.Cum ille hoc abbatī adnē
tu ꝓſtitū fateret̃.abbas vero illius fidei ac
virtute id potius aſcriberet.ita ambo cele/
ſtem panem cum magna exultatōe fregērt
Quod cum abbas ad monaſteriū poſt re/
greſſis fratribꝫ retuliſſet:tātus omēs incē
derat ardor aīaꝝ vt certatim ad heremum
⁊ ſacras ſolitudines ire ꝑperarēt.In hoc
monaſterio duos ego iam ſenes vidi. qui
p.xl.annos ibi degere ita vt nunq̄ īn di/
ſceſſiſſe ferebant̃.Siquidē id de eoꝝ ꝟtu/
tibꝫ ⁊ abbatis ipius teſtimonio ⁊ oīm frm
audierim ſmone ꝯſono celebrari q͛ꝺ vnū
eoꝝ ſol nunq̄ vidiſſet ambulātem alterū
nunq̄ vidiſſet iratū.Sed q͛ vni⁹ heremi
te ꝯgnouiſtis ꝟtutem referā vobis adhuc
pauca de pluribꝫ

Q. leena tanq̄ animal māſuetū a ſene
eſcam cepit

Ego vbi primā ꝑtē heremi īgreſ/
ſus ſum duodecim fere a nylo mi
libꝫ.hēbam aūt vnum ex fratrib⁹
ducem locoꝝ peritū ꝑuenimus ad quēdā
ſenem mōachum ſub radice montis hītan
tem ibi quod in illis locis rariſſimum ē pu
teus erat.Bouem vnū habebat cuius hic
erat totus labor impulſa rotali machina a/
quam ꝑducere.Nam vero mille aut am/
plius pedū ꝓfundum putei ferebat̃.ortus
illic erat multis oleribꝫ copioſus.Id q̄dē
ꝯtra naturam heremi vbi oīa arētia ex/
uſta ſolis ardoribꝫ nullius vnq̄ ſemis vel
exiguam radicem ferūt tepiſſe.Verū hic
ſancto illi labor cum pecude ꝯmunis et ꝓ/
pria ꝓſtabat induſtria.frequēs eñ irriga/
tio aque tantam pinguedinem arenis da
bat vt nūꝝ in modum viuere atq̄ fructifi
care ortuli illius olera videremus.Ex his
ergo vna cum dño ſuo bos ille viuebat.no
bis quoq̄ ex ea copia cenam ſcūs ille ꝺdit
poſt cenā autem iam inclinante veſꝑa inui
tat nos ad arborē palme.cuius interdū po
mis vti ſolebat que fere duobꝫ milibꝫ abe
rat.Nam he tñ in heremo arbores: licet
rare habeant̃.tamen vtꝝ ſolers antiq̄tas
ꝓcurauerit an ſolis natura gignat ignoro:
niſi deus preſcius futuroꝝ hītandam quā
doq̄ ſanctis heremū hec ſuis ſuis paraue
rit.Ex maiore eñ ꝑte qui intra illa ꝯſiſtūt
ſecreta cum alia germina nulla ſuccedant:
iſtaꝝ arborum pomis ibi aluntur.Ergo v
bi ad illam ad quam nos hoſpes noſter du
cebat arborem peruenimus leonem ibi of
fendimus.Quo viſo ego ⁊ ille dux meus
intremuimus.ſanctus ille incūctanter ac/
ceſſit.nos iꝫ trepidi ſecuti ſumus fera pau/
lulum ab eo impata modeſta diſceſſit ⁊ cō
ſtitit. dum ille attigua ramis humiliori/
bus poma diſcerpet.Cunq̄ palmis plenā
manū obtuliſſet occurrit beſtia accepitq̄
tā libere q̄ nullum animal domeſticū.⁊ cū
ꝯmediſſet abſceſſit.nos hec intuētes ⁊ ad/
huc tremētes facile potuim⁹ agnoſcere q̄n
ta in illo virtus fidei ⁊ q̄ta in nobis eſſet
infirmitas.

Q. lupa a ſene paſcit̃ furti rea veniam ꝑcatur

Fuit tum eq̄ ſingularē viꝝ vidimuſ
in paruo tugurio in quo nō niſi vn⁹ re
cipi poſſet hītātiū.huic lupa ſoli/
ta erat aſtare cenāti.nec facile vnq̄ beſtia
fallebat̃ quin illi ad legitimā horam refec/
tionis occurreret.⁊ tamdiu ꝓ foribꝫ expec/
taret donec ille panem qui in cena ſuperat
offerret.Illa manū eius lambere ſolita at
q̄ ita quaſi impleto officio ⁊ ꝓſtita ꝯſolati
one diſcedebat.Sed forte accidit vt ſcūs
ille dum frēm qui ad eum venerat deducit
abeuntē diutius abeſſet ⁊ nō niſi ſub nocte
remearet.interim beſtia ad ꝯſuetum illud
tp̄s cene occurreret vacuam cellam cū fa
miliarem patronū abeſſe ſentiret ingreſſa ē
curioſius explorās vbi nam eēt hītator.ca
ſu ꝯtigua cum panibꝫ quinq̄ palmicia fi/
ſcella pendebat.ex his vnū ſumit ⁊ deuorat
deinde perpetrato ſcelere diſceſſit.Regreſ
ſus heremita vidit ſportellam diſſolutam
non conſtantē panum numero.damnū rei
familiaris intelligit ac ꝓpe limē panis aſ/
ſumpti fragmēta cognoſcit ſed non erat in
certa ſuſpicio que furtum ꝑſona feciſſꝫ Er
go cum ſequētibꝫ diebꝫ ſm ꝯſuetudinem
beſtia nō veniret.nimiꝫ audacis facti con
ſcia ad eum venire diſſimulās cui feciſſꝫ in
iuriam.egre patiebat̃ heremita ſe alumne

ſolatio deſtitutū. poſtremo illius oratõe re
uocata ſeptimū poſt diem affuit vt ſolebat
añ fores cenāti. Sed vt facile cerneres ve
recundiā penitētis non auſa ꝓpius accede
re deiectis, pfundo pudore in terrā lumi-
nibus quod palā licebat intelligi quandā
veniam pcabatur. Quam illius cõfuſionē
miſeratus heremita iubet eam ꝓpius acce
dere ac manu blāda caput triſte permulcꝫ
deinde pane duplicato eam refecit : ita in-
dulgentiā ꝯſecuta officij conſuetudineꝫ de
poſito merore reparauit. Intuemini queſo
xp̄i etiā in hac virtutem cui ſapit omne qḋ
brutum eſt. cui mite eſt om̄e quod ſeuit. lu
pa officium pſtat. beſtia furtiqꝫ crimen ag
noſcit. conſcio pudore cõfunditur. vocata
adeſt. caput prebet. ⁊ habet ſenſum indulte
ſibi venie ſicut pudorem geſſit errati. Tua
hec virtus xp̄e. tua hec ſcilꝫ xp̄e miracula.
Etenī que in tuo nomīe operātur ſerui tui
tua ſunt mirabilia. ⁊ in hoc ingemiſcimus
ꝙ maieſtatem tuā fere ſentiūt. homīes nõ
verētur. ne cui autem hoc incredibile vide
atur maiora adhuc memorabo. Fides xp̄i
adeſt me nihil fingere ſed que michi bene
comperta ſunt explicabo.

¶ Q, quinqꝫ catuli leonum ceci per ana
choretā illuminati ſunt. G

h Habitabāt pleriqꝫ in heremo ſine
vllis tabernaculis. quos anacho
retas vocant. Viuūt herbaꝛ radi
cibꝫ. nullo vnqꝫ certo loco ꝯſiſtūt ne ab ho
minibꝫ viſitent̄. Ad quēdam igit̄ hoc ritu
atqꝫ hac lege viuētem duo ex nitria mõa-
chi licet longe diuerſa regione. tamē quia
olim ipis in monaſterij ꝯuerſatõe carꝰ et
familiaris fuiſſet auditis eius virtutibꝫ te
tenderunt. Quē diu multūqꝫ queſitum tā
dem mēſe Junio reperunt in extremo il-
lo deſerto. quod eſt memphis cõtiguuꝫ de-
morantem. quas ille ſolitudines iam p an
nos duodecim dicebat̄ habitare. Qui licꝫ
omniū hoīm vitaret occurſum. tamen ag-
nitis fratribꝫ nõ refugit. ſeqꝫ cariſſimus p
triduum non negauit. Quarto die aliquā-
tulum pgreſſus cum pſequeret̄ abeūtes le
enam mire magnitudinis ad ſe venire con
ſpiciunt. Beſtia licet tribꝫ reptis non icer
ta quem peteret anachorete pedibꝫ aduol-
uitur. ac deinde precedentem ſequuntur.
Nam illa preiens ⁊ ſubinde reſtans in eoſ
intendebat vt facile poſſet intelligi id eam
velle vt quo illa ducebat anachoreta ſeqre
tur. Quid multis ad ſpelūcam beſtie perue
nit vbi illa adulta hos iam quinqꝫ catu-
los maleſeta nutriebat. Qui vt clauſ lu-
minibꝫ ex aluo matris exierāt. cecitate per
petua tenebātur. Quos ſingulos de rupe
ꝑlatos ante anachorete pedes mater expo
ſuit. Tūc demum ſanctus aduertit qḋ be-
ſtia poſtularet. Inuocatoqꝫ xp̄i nomīe cõ-
trectauit manu clauſa lumina catulorum
ac ſtatim cecitate depulſa apertis oculis be
ſtiarum diu negata lux patuit. Ita fratres
illo anachoreta quem deſiderauerāt viſita
to fructuoſa laboris ſui mercede ad mona-
ſterium redierūt. ⁊ fidē ſancti glāmqꝫ xp̄i
quā ipi viderāt narrauerunt.

¶ Frater quidam ibicis exemplo didi
cit quid de herbis edere, quidue reſpuere
deberet. h

f Vit ⁊ alius in illiſ regionibꝫ ana
choreta. qui in ea parte que eſt ſi
enis habitabat. Hic cum primuꝫ
ſe ad heremum contuliſſet. herbis herbarū
qꝫ radicibꝫ quas pdulcis interdum et ſa-
poris eximij fert arena victurus. ignarus
germinis eligendi. nociua pleraqꝫ carpe-
bat. nec erat facile viꝫ radicū ſapore diſcer
nere. quia om̄ia eque dulcia ſed pleraqꝫ oc
cultiore natura virus letale habebant. Cū
ergo edentem vis interna torqueret. ⁊ im
menſis doloribꝫ vitalia vniuerſa quaterē
tur. ac frequens vomitus cruciatibꝫ nõ fe-
rendis. ipſam anime ſedem ſtomachꝫ iam
fatiſcente diſſolueret. heremita omnia pem
tus que eſſent edenda formidās. nihil iam
guſtare audebat. Septimum quoqꝫ ieiu-
nus diem ſpiritu iam deficiente ducebat.
Cum ad eum fera cui ibicis eſt nomen ac
ceſſit huic ꝓpius adſtanti faſciculum herba
rum quem collectum pridie attingere he
remita non audebat obiecit. Sed fera que
virulenta erant ore diſcutiēs que innoxia
nouerat eligebat. Ita vir ſanctus eiꝰ exem
plo quod edere quod reſpuere deberꝫ edo-

ctus.⁊ ꝑiculum famis euaſit.⁊ herba ꝟue-
nena vitauit

¶ Frater quidam quinquaginta annis in
monte Synai ↄſtitutus non patiẽ aliorū
fratrum acceſſus

SEd longum eſt de oībꝫ qui here-
mum incolūt comperta nobꝭ me-
morare. annum integꝝ et ſeptem
fere menſes intra ſolitudinem conſtitutus
exegi. ſepius tamen cum illo ſene qui pute
um ⁊ bouem habuit habitaui. Duo beati
Antonij monaſteria adij que hodie ab ei
us diſcipulis incolūtur. Ad eum etiam lo
cum in quo beatiſſimus Paulus prim⁹ he
remita cõuerſatus eſt acceſſi. iugum ſyna
montis vidi. cuius cacumen celo ꝑene cõ
tiguū nequaꝗ̄ adiri poteſt. Inter hui⁹mõ
tis receſſus anachoreta eſſe aliquis fereba-
tur. quem diu multumqꝫ queſitum videre
non potui. Qui fere iam ante quinquagin
ta annos a ↄuerſatione humana remotus
nullum veſtis vſus habebat. ſed ſetiſ corpo
ris ſui tectus erat. Hic itaqꝫ quotiẽs eum
religioſi viri adire voluerūt curſu rapido a
uia petens occurſum fugiebat humanum
Uni tantummodo ferebatur ſe ante quin
quennium ꝓbuiſſe vidẽdum qui credo po-
tenti fide id obtinere ꝓmeruit. Cui inter
multa colloquia ꝑcontanti cur homīes tā-
topere fugeret reſpondiſſe ille perhibetur. q
ab hominibꝫ frequentatẽ non poteſt ab āge
lis frequẽtari. Unde non immerito recep-
ta opiniõe multoꝝ fama vulgauerat: huc
atqꝫ illuc ſanctum illum ab angelis viſita
ri. Ego autem a ſyna monte digreſſus ad
nylum flumen regreſſus ſum. cuius ripaſ
frequentibꝫ monaſterijs cõſertas. vtraqꝫ
ex ꝑte luſtraui. plerunqꝫ vidi vt dudum
dixeram vno in loco habitare centenos ſꝫ
⁊ bina ⁊ trina milia in iſdem viculis age-
re conſtabat. Nec ſane ibi minorem pute-
tis diuerſantium in multitudine mõacho
rum eſſe virtutẽ. quā eorum eſſe cognoui
ſtis qui ſe ab humanis cetibꝫ remouerunt
precipua vt iam dixi ⁊ prima ibi virt⁹ obe
dientia. neqꝫ enī ibi aliter quis adueniẽs
a monaſterij abbate ſuſcipitur qꝫ qui tem-
ptatus fuerit ⁊ ꝓbatus nullum vnqꝫ ſcu-
ſatuꝝ licet arduū ac difficile indignūqꝫ to-
leraturum abbatis imꝑium

¶ Obediē incredibilis magna miracula

J

REferam vobis duo incredibilꝭ o-
bedientie magna miracl'a. Igitur
cum quidam frater ſeculi actibuſ
abdicatis monaſterium magne diſpoſitio
nis ingreſſus ſuſcipi ſe rogaret in congre-
gatõne. abbas ei cepit multa ꝓponere. gra
ues eſſe illius diſcipline labores. ſua vero
dura imꝑia que nulliuſ facile poſſet imple
re patiẽtia. Aliud potius monaſteriū vbi
facilioribꝫ legibꝫ viuereẽ expeteret. ⁊ non
temptaret aggredi quod non poſſet imple
re. Ille vero his terroribꝫ nichil ꝑmoueri
ſed magis omnem obediẽtiam ita pollice-
ri cepit vt ſi eum abbas in ignem ire preci
peret: non recuſaret intrare. Quam illius
ꝓfeſſionem vbi abbas accepit non cuncta-
tus ꝓbare iubet eum in clibanum qui co-
quendis panibꝫ parabatur intrare. At ille
non diſtulit parere precepto. ſed ſtatiꝫ me
dias flammas nihil cunctatus ingreſſuſ ẽ
Que mox tam audaci fide victe velut illiſ
quondam hebreis pueris ceſſerunt. ⁊ con
feſtim fugit incendium. Et ipſe qui ingreſſ⁹
eſt ⁊ putabatur arſurus velut frigido rore
perfuſum ſe eſſe miratus eſt. Hinc ergo i-
telligendum eſt quantum obediẽtia obtie-
re apud deum mereatur. dum ille qui eoꝗ̄
aduenerat die temptatur infirmus. ꝑera-
gilitatem obediē ꝑfectus inuẽtus eſt

¶ Aliud miraculum obedientie

K

QUidam frater in eodem mõaſte
rio ad eundem abbatem recipiẽ-
dus aduenerat. cū prima ei lex o-
bedientie preponeretur ac perpetem polli
ceretur ad oīa patiẽtiam. caſu abbas ſto
racinaꝫ virgam aridam manu gerebat hãc
fixit in terram. atqꝫ illi aduene id opis in-
iunxit vt tam diu virgule aquam miniſtra
ret donec quod contra naturam erat vga
arida in ſolo arente vireſceret. Subiectuſ
ille frater dure legis imꝑio aquam ꝓpriꝭ
hūeris quotidie ↄuehebat que a nylo flu-
mine ꝑ duo fere milia petebatur. Iamqꝫ

emerſo anni ſpacio labor non ceſſabat ope
rantis. de fructu opis ſpes eē non poterat
tamē obedie ꝟtus in labore durabat. ſpes
quoqꝫ vano labore affectum fratris eludit
Tercio demum anni ſuccedētium tēporū
labēte curriculo cum neqꝫ nocte neqꝫ die
aquarius ille ceſſaret virga floruit. Ego ip
ſe ex illa ꝟgula arbuſtulā vidi que hodie i
tra atrium monaſterij ramis virētibꝰ qua-
ſi in teſtimonium manēs quantum obedia
meruit. ⁊ q̄ꝫtum fides poſſet oſtendit

¶ Demonia ejciens etiam a demone ob-
ſidetur. ſine tū ſalubri reſtituitur

Quidam aūt ex ſanctis patribꝰ fu
gandorum de corpibꝰ obſeſſiſ de
monum incredibili p̄ditus ptāte:
multa ſigna faciebat. non ſolum eñ p̄ſens
neqꝫ ꝟbo tantum. ſed abſens quoqꝫ inter
dum cilicij ſui fimbrijs aut eplis miſſis cor
pora obſeſſa curabat. Hic ergo mir̄ in mo-
dum frequētabatur a populis. ex multꝭ lo
cis ad eum venientibꝰ taceo de minoribꝰ. p̄
fecti comites atqꝫ diuerſaꝝ iudices pote-
ſtatum pre foribꝰ illius ſepe iacuerūt Hic
eñ omni potu in ꝑpetuū penitus abſtinu
it. ac ꝑ cibo ſeptem tñ caricis ſuſtentabat̄
Interea ſancto viro vt ex ꝟtute honor ita
ex honore vanitas cepit obripe. Qđ ma-
lum vbi ille primum potuit in ſe ſentire g̃ſ
ſari diu diſcutere conatuſ eſt. ſed repelli pe
nitus non potuit. Ubiqꝫ nomen eius de-
mones fatebant̄. Excludere a ſe ꝯfluentē
populum non valebat. virus interim latēſ
ſerpebat in pectore. ⁊ cuius nutu ex aliorū
corporibꝰ demones fugabat ſeipſum occul
tis cogitatōnibꝰ vanitatis purgare non po
terat. Totis igitur precibꝰ conuerſꝰ ad do
minum orauit. vt ꝑmiſſa in ſe diaboli pote-
ſtate ſimilis illis fieret quos ip̄e curauerat
Quod multis ille prepotens ille ſignis at
qꝫ virtutibus toto oriēte vulgatus. ille ad
cuiuſ limina populi ante confluxerant cor
reptus a demone eſt. ac retentus in vincu
lis omnia illa que in energumīs ſolēt fieri
ꝑpeſſus. quinto demū menſe purgatus eſt
non tñ demone. ſed qđ illi erat vtiliꝰ atqꝫ
optatius etiam vanitate

¶ Heremita ad ſeculum rediens quomo
do punitus eſt

Adoleſcens quidam prediueſ opi
bus genere clarus. habens vxorē
⁊ filium paruulum. cum in egipto
tribunus eſſet. ⁊ frequentibꝰ aduerſum hē-
hos expeditionibꝰ quedam heremi cōtigiſ-
ſet. ſanctorum etiam tabernacula complu-
ra vidiſſet. a beato Johanne heremita ver
bum ſalutis accepit. nec moratus inutilē
militiam cum vano honore illo contemne-
re. heremum cōſtanter ingreſſus breui tē-
pore in omni genere virtutum perfectus e-
micuit. potens ieiunijs. humilitate conſpi
cuus. fide firmus. facile ſe antiquis mona
chis ſtudio virtutis equauerat. Cum inte
rim ſubijt eum cogitatō iniecta per diabo-
lum ꝙ rectius eſſet vt rediret ad patriam
filiumqꝫ vnicum ac domum totam cū vxo
re ſaluaret. quod vtiqꝫ eſſet acceptius deo
q̄ꝫ ſi ſolum ſe ſeculo eriperet. ⁊ ſalutem ſuo
rum negligeret. Iſtiuſmodi ergo falſe iu-
ſticie colore ſuperatus poſt quadriennium
cellam ſuam atqꝫ ꝓpoſitum heremita deſe
ruit. Sed vbi ad ꝓximum monaſterium
quod a multis fratribꝰ habitabatur acceſ-
ſit. cauſam diſceſſionis atqꝫ conſiliū que
rentibus confitetur. Renitentibꝰ cunctis
⁊ precipue loci illius abbate. male aīo fi-
xa ſ ententia non potuit euelli. Igitur infe-
lici ſe obſtinatōne ꝓripiens cum dolore om
nium digreſſus eſt a fratribꝰ. Et vix a cō-
ſpectu eorum abſceſſerat mox impletur de-
mone cruentaſqꝫ ſpumas ore ꝓuoluens ſu
is dentibꝰ ſeip̄m lacerabat. Deinde ad id̄
monaſterium fratrum humeris reporta-
tus cum coherceri in eo immundus ſpiritꝰ
non valeret neceſſitate cogente ferreiſ ne
xibus alligatus pedes cum manibꝰ vinciū
tur. non immerita pena fugitiuo. Pꝰ bien
nium vero oratōne ſanctorum ab immun
do ſpiritu liberatus ad heremum vnde di-
ſceſſerat mox regreſſus. ⁊ ip̄e correctus eſt
⁊ alijs ꝓfuturus exemplo ne quē aut falſe
iuſticie vmbra aut incerta mobilitas ſuti
li leuitate compellat ſemel cepta deſerere.

¶ De habitu vel veſtimento egiptioꝝ
monachorum

Sunt preterea quedam in ipſo egiptiorum habitu non tantuꝫ ad curam corporis quãtuꝫ ad morum formulam congruentia. Cucullis nancꝫ perparuis indeſinenter vtunt̃ diebꝫ ac noctibus. ſcilicꝫ vt innocentiam ⁊ ſimplicitatem paruuloꝝ iugiter cuſtodire etiam imitatione ipſius velaminis commoueãtur. Colobijs quocꝫ lineis induuntur que vix ad cubitos vſcꝫ ptigũt. nudas reliquo circumferũt manus vt amputatos eos habere actus: ⁊ opera mundi huius ſuggerat abſciſio manicaruꝫ. Poſt hec anguſto palliolo taꝫ amictuſ humilitate ꝙꝫ vilitate precij colla pariter atcꝫ hũeros tegunt. que maſortes tam noſtro ꝙꝫ ipſorum nuncupatur eloquio. Ultimum eſt habitus eorum pellis caprina. que melotis appellatur. Qui tamen habitus pellis caprine ſignificat mortificata membra omni petulantia carnalium paſſionum debere eos in ſumma virtutum grauitate conſiſtere. Calciamenta quocꝫ cuꝫ infirmitas corporis vel matutinuſ rigor hyemis ſeuit ſeu meridiani eſtus feruor exegerit tantummodo muniunt pedes. Quibꝫ cum calceis ꝙꝫ ꝙꝫ licito vtantur vtpote domini mandato conceſſis. nequaꝙꝫ tamen pedibꝫ eos inherere permittunt. cum accedunt ad celebrãda ſeu ad ꝑcipienda ſacroſancta miſteria. illud etiam eſtimantes ſcḋm literam cuſtodire debere quod dicitur ad Moyſen ⁊ ad ieſum naue. Solue corrigiam calciamẽti tui locus eñ in quo ſtas terra ſancta eſt

De canonico oratõnum modo ⁊ ꝑfecta abrenunciatõe fratrum

Itacꝫ per vniuerſam egiptuꝫ ⁊ thebaidam vbicuncꝫ habentur monaſteria. legitimum orationum modum in veſpertinis cõuentibus ſeu nocturnis vigilijs tenẽt. Non eñ illic quiſꝙꝫ congregatõni fratꝝ intereſſe ꝑmittitur: niſi prius vniuerſis facultatibꝫ ſuis reddatur extraneus. Et qui ingreſſus ĩ cõgregatõne fuerit ſic obedire cogetur cunctis vt redeundum ſibi ſcḋm ſentẽtiam domini ad infantiaꝫ priſtinam nouerit. nichil ſibi conſideratõne etatis vel annorum numeroſitate preſumens quam in ſeculo inaniter conſumptam ſe reputet ꝑdidiſſe. ſꝫ ꝓ rudimentoꝝ merito et tyrocinij nouitate. quam ſe gerere in chriſti militia recognoſcit. ſubdere ſe etiam iunioribꝫ compellitur Igitur per vniuerſam vt diximus egiptũ duodenarius pſalmoꝝ numerus tam ĩ veſpertinis ꝙꝫ in nocturnis ſolennitatibꝫ cuſtoditur. ita dũtaxat vt poſt ipõs pſalmoſ due lectõnes vna veteris alia noui teſtamenti ſubſequãtur. Qui modus antiqtus conſtitutus idcirco per tota ſecula intemeratus perdurat. quia non humana adinuẽtione ſtatutus a ſenioribꝫ affirmatur. ſed celitus angelico magiſterio patribꝫ antiquiſ fuiſſe delatus.

Ubi angelus in congregatiõe ſenioꝝ duodecim pſalmos viſus fuit cantaſſe

Nam cum in primordijs fidei: pauci quidem ſed ꝓbatiſſimi viri monachorum nomĩe cẽſerẽtur. quicꝫ iam normam viuẽdi a ſucceſſoribꝫ apoſtolorum ſuſcepant ſecedentes in ſecretiora ſuburbioꝝ loca. agebant vitam tanto abſtinentie rigore diſtrictam vt omnibꝫ ſtupori eſſet tam ardua cõuerſatõnis eorum ꝓfeſſio. Ui ergo venerabiles patres peruigili cura poſteris conſulentes. qui modus quotidiano cultui ꝑ vniuerſum fraternitatis corpus decerni deberet tractari. omnes in vnum locum conueniunt vt hereditatem pietatis ac pacis ſucceſſoribꝫ ſuis abſolutam. ab omñi diſpenſatõnis lite tranſmitterẽt. verẽtes ne qua in quotidianis ſolẽnitatibꝫ inter viroſ eiuſdem culture diſſonantia vel varietas exorta quandocꝫ in poſteꝝ erroris noxij germẽ emitteret. Cuncꝫ ꝓ ſuo vnuſquiſꝙꝫ feruore diuerſo modo pſalmoꝝ numero inſtitueret. ⁊ alij qͥnquagenos alij ſexagenos pſalmos. nonnulli vero nec hoc quidem ↄtẽti numero tranſcendere eum debere cẽſerent eſſetcꝫ inter eos ꝓ religionis regula pia ↄtentio. ita vt tempus veſpertine ſolennitatis ſacratiſſime queſtioni ſuccederet. repente vnuſ in medio eoꝝ pſalmũ dño cãtatur?

exurgit. Cunctiſ admirātibꝰ cūctis vndeci
pſalmis oratōnum interiectōne diſtinctos
ꝯtiguis verſibꝰ parili ꝓnunciatōe cātaſſet
duodecim ſub alleluia reſponſiōe conſum
mans ab vniuerſoꝝ oculis repente ſubtra
ctus queſtioni ꝑiter ⁊ cerimonijs finē im
poſuit. Ex hinc ſancti qui aderāt ſeniores
intelligētes angelico magiſterio ꝯgregatō
nibus fratꝝ generalem canonem non ſine
diſpenſatōne dñi conſtitutū decreuerūt hūc
numeꝝ: tam in veſptinis ꝗ in nocturnis
vigilijs cuſtodire. Has igitur ꝑdictas ora
tiones hoc modo incipiūt atqꝫ ꝯſumūt vt
finito pſalmo quem gloria ſubſequit᷑. non
ſtatim ad incuruatiōem genuum corruant
ſed anteqꝫ genua flectāt pauliſꝑ orant. et
ſtantes in ſupplicatōne maiorē partē ho/
rarum expendūt. Itaqꝫ poſt hec pūcto bre
uiſſimo ꝓcidentes ad terram velut orātes
tantum diuinam clemētiā cū ſumma rur
ſus velocitate ꝯſurgūt. ac iteꝝ expanſ᷑ ma
nibꝰ eodem modo quo prius ſtātes oraue/
runt ſuis ꝑcibꝰ intētius īmorant᷑. Dicunt
enī ipſi in terra diutius ꝓcumbentem mo/
nachum quaſi in oratōne enixius laborātē
non ſolum diuerſis cogitatōnibꝰ ſed etiam
ſomno grauius impugnari. Experimēto di
dicimus ꝙ pleriqꝫ non tam oratōnis gra
tia ꝗ refectōnis obtentu in terram ꝓſtrati
diutiꝰ vident᷑ orōem ꝓtrahere.

¶ Quanta diſcretio ⁊ obſeruan
tia in oratōne tenenda ſit.

CUm igitur predictas ſolēnitates
quas illi ſinaxis vocant celebra/
turi ꝯueniunt tm̄ prebet᷑ a cunctiſ
ſilentium vt cum in vnum tam numeroſa
fratꝝ multitudo ꝯueniat. nullius vox exce
pto canentis perſonet. In qua oratōe non
ſputum emittit᷑. non excreatō obſtrepit. nō
oſcitatō ſomnolēta trahit᷑. nullaqꝫ vox abſ
qꝫ ſacerdotis precem concludētis auditur
Cum aūt ille qui oratōem collecturꝰ eſt e
terra ſurrexerit. ita vt nulluſ nec anteqꝫ in
clinet᷑ ille genu flectere nec cum ex t̄ra ſur
rexerit remorare ꝑſumat. Ideo enī orōes
illi celeri fine ꝯcludūt ne forte immorātibꝰ
eis diutius redundātia quedam ſputi ſeu
flegmatis interrumpat oratōnis exceſſum
Et idcirco dum adhuc feruet velut de fau/
cibꝰ inimici velociter rapiēda eſt. Qui cū
ſit nobis ſemꝑ infeſtus tunc maxime adſi/
ſtit infeſtior cum cōtra ſe offerre nos dño
ꝑces videt. Quamobrē vtiliꝰ cenſent bre
ues quidem oratōes ſed creberrimas fieri
Meliuſqꝫ eſſe dicūt decem pſalmi verſus
cum ꝯtritōne cordis ⁊ cum ratōnabili aſſi/
gnatōne cantare ꝗ totidem pſalmos cum
ꝯfuſione mentis effundere

¶ Q, in reſponſione alleluia non
dicatur ꝑs. niſi qui hoc titulo
prenotatur

ILlud quoqꝫ apud eos omī obſer/
uantia cuſtoditur vt in rñſione al
leluia nullus dicat᷑ pſalmuſ niſi is
qui in titulo ſuo alleˡa inſcriptōne ꝑnotat᷑.
Nullum etenī tempꝰ ab opis exercitatōe
vacuum trāſire ꝯcedūt. qꝛ non ſolum ea ꝗ
diei ſplendor emittit omī inſtigantia mani
bus exercere ꝯtendunt. ſed etiam illa opa/
tionum genera ſolicita mente ꝑquirunt. ꝗ
ne ipſius quidem noctis denſiſſime tene/
bre valeant īpedire. Credētes ſe tanto ſub
limiorem ſpiritalium contemplatōnū pu/
ritate mentis intuitum queſituros quāto
diutius fuerint erga operis ſtudium ac la/
boris intenti. Hoc quoqꝫ noſſe debemuſ a
veſꝑa ſabbati que luceſcit in diem dñicū
vſqꝫ ad veſꝑam ſequētem apud eoſ genua
non curuari. ſed nec totis quidem quiqua/
geſime diebꝰ

¶ De ope manuum ⁊ cur tercia
ſexta ⁊ nona pſallatur

ITa nanqꝫ ab eis inceſſant᷑ opatō
manuum priuatim ꝑ cellulas ex/
ercet᷑ vt pſalmoꝝ quoqꝫ vel cete/
rarum ſcripturaꝝ ſtudium ꝑ totū diei ſpa
cium iugiter meditantes in his officijs. ꝗ
nos ſtatuto tempore celebramus totū di/
ei tēpus abſumant. Terciam vero horam
⁊ ſextam atqꝫ nonam trinis pſalmis quo/
tidie finiunt. His enī tribꝰ tempibꝰ etiam
danielē ꝓphetam quotidie feneſtris aptis
in cenaculo ꝑces dño fudiſſe cognoſcimuſ
Nec immerito hec ſpecialius tpa religioſ᷑

officijs ſunt deputata. In his ſiquidē pro
miſſionum perfectio ⁊ ſumma noſtre ſalu-
tis eſt adimpleta. Hora nāq; tercia repro
miſſus olim ꝑ ꝓphetas ſpūſſanctus ſuper
apoſtolos deſcendit. linguarumq; omniū
eis ſcientiam dedit. Hora autem ſexta im-
maculata hoſtia dñs noſter iheſus xp̄s ob-
latus eſt patri. crucemq; ꝓ totius mūdi ſa-
lute ꝯſcendens humani generis deleuit pec
cata. Eadē quoq; hora petro in exceſſum ē
tis. vocatō gentium per ſummiſſionē vaſis
euāgelij celitus delati. ⁊ purificatio oīum
generū animantiū in eodem vaſe ꝯſiſtētiū
delata ad eum voce diuinitus reuelat̄. dicen
te ei. Surge petre occide ⁊ māduca. quod
vas quattuor initijs de celo ſummiſſū nō
aliud q̄ euāgeliū deſignare manifeſte cog-
ſcit̄. Hora vō nona xp̄s inferna penetrans
inextricabiles tartari tenebras choruſcati
one ſui ſplendoris extinxit. portaſq; ereas
eius effringens ⁊ ſeras ferreas ꝯterens ca
ptiuitatem ſanctorū que clauſa tenebat̄ ſe-
cum tranſuexit ad celos. igneaq; rompheā
ſummota antiquum incolam ꝑadiſo reſti
tuit. Eadem quoq; hora cornelius cēturio
in ꝑcibꝫ ꝑſiſtens ꝯmemoratōem orationū
⁊ elemoſinarū ſuarū ante deū factam ab an-
gelo ſibi loquēte cognoſcit. Quibꝫ teſtio-
nijs liquido ꝯprobat̄ non immerito a ſan-
ctis ⁊ apoſtolicis viris has horas religio-
ſis obſequijs ꝯſecratas a nobis quoq; ob-
ſeruari ſimiliter oportere. qui ne ſi velut lege q̄
dam ſoluere hec pietatis officia. ſaltem ſta
tutis tempibꝫ adigamur totū diei ſpaciū
obliuiōe aut deſidia vel vanis occupatōni
bus inuoluti abſq; oratōnis interpellatōe
conſummamus

**Cum q̄ta diſcretōe ⁊ cautela ſuſcipiā-
tur in monaſterio abrenūciantes ſeculo**

QUm igit̄ quis renūciaturus ſecli
negocijs in monaſteriū ſe ſuſcipi
rogauerit. non añ admittet̄ q̄ diebꝫ decē
vel eo amplius ꝑ foribꝫ mōaſterij excubāſ
indicium ꝑſeuerātie ſue ꝑiter humilitatis
ac pacie demōſtrauerit. Cunctiſq; oīum frēm ꝑte
reūtium genibꝫ ꝓuolutus ⁊ ab vniuerſis re
ſutatus atq; deſpectus ſit quaſi qui non cā

religionis ſed neceſſitatis obtentu mona-
ſterium oportet intrare. iniurijs quoq; mul-
tis affectus experimētum dederit conſtan
tie ſue. ⁊ qualis futurus ſit in tēptatōnibꝫ
opprobrij tolerātia declarauerit atq; ita p⁹
modū ſuſceptus diligētia ſumma ꝑquira
tur ne de facultatibꝫ ſuis inheſerit ei vel v-
nius nummi ꝯtagio. Sciūt eñ eū ſub mo-
naſterij diſciplina diuturnū eſſe non poſſe.
ſed nec humilitatē aut obediām obtinere ſi
in ꝯſcīa eius q̄tulumcūq; pecunie latitaue
rit. Quāobrem ita nudat̄ vnuſquiſq; cū
receptus fuerit oī priſtina facultate vt nec
ipm quidē veſtimētum quo indutus ē ha-
bere ꝑmittat̄ vlteri⁹. ſed in ꝯuentu fratrū
ꝑductus in medium exuit̄ ꝓprijs indumē
tis. ac ꝑ manus abbatis induit̄ monaſterij
veſtimētis. vt ꝑ hoc non ſolū ſe vniuerſis re
bus ſuis antiquis nouerit ſpoliatū. ſed eti-
am omī mūdiali faſtu depoſito ad xp̄i pau
pertatem ⁊ inopiā ſe deſcēdiſſe cognoſcat
Illa vero que poſuit veſtimēta tam diu re-
ſeruant̄ in monaſterio donec ꝑfect⁹ ⁊ con
uerſationis ei⁹ ac tolerantie vtutē euiden
ter agnoſcant. Et ſi poſſe eum ibi ꝑdurare
ꝑſpexerint tūc indigētibꝫ eadē veſtimenta
largiūtur. ſin vero in quadam illum mur-
muratōe vel qualibet inobediā dephenderit
exuētes eum monaſterij quibꝫ indut⁹ erat
veſtimētis ⁊ reueſtitum antiq̄s que ſuata
fuerant depellūt de ꝯgregatōne. Cum igit̄
quis ſuſceptus ⁊ hac ꝑſeuerātia qua dixi-
mus fuerit ꝯprobatus ac depoſitis ꝓprijs i
dumentis habitu monaſteriali fuerit acci-
ctus. non ſtatim ꝯgregatōi frēm ꝯmiſceri ꝑ
mittit̄. ſed deputat̄ alicui ſeniori qui ſeor-
ſum nō lōge a veſtibulo monaſterij cōma-
nens hꝫ curam ꝑegrinorum atq; aduenien-
tium deputatā. eiſq; oēm diligētiā ſuſcep-
tionis ⁊ humanitatis impendit. Cūq; ibi-
dem cum ipo integro āno deſeruiens abſq;
vlla querela ſuum circa ꝑegrinos exhibue
rit famulatū doctus per hec prima inſtōne
humilitatis. admiſcetur poſt hec ꝯgregati-
oni fratrum. ac demum docetur primitus
ſuas vincere volūtates. ⁊ ea illi ſepius im
perare ſtudent que ſenſerint aīmo eius eſſe
contraria. Pronunciant enim nullatenus

monachꝰ ꝑualere vel iram vel tristicia₃ vel spiritum fornicatõis nisi prius didicerit mortificare per obedientiam suas voluntates. sed nec humilitatem quide₃ cordis veram nec cum fratribꝰ ꝯcordiam firmã posse retinere. nec in monasterio diutius permanere eum qui voluntates suas non didicerit supare

¶ Q₃ nullus in monasterio sine iussione senioris agere aliquid presumat.

R

POst hec tanta obseruantia apd eos obediẽtie regula custodit: vt iuniores absq₃ prepositi sui scia vel ꝑmissu. nec ad ipsas q̃dẽ naturales necessitates ꝓgredi ꝑsumãt. Et sic vniuersa ꝑcepta que eis ab abbate fuerint impata ꝯplere festinãt tanq₃ si ex deo sint celitus edita. vt aliquãdo etiam ĩpossibilia sibimet impata ea fide ac deuotõe suscipiant vt tota virtute perficere ea ꝛ consummare nitãtur. Itaq₃ considẽtes intra cubilia sua ꝛ opi ac meditatõni studiũ pariter impendẽtes cum signũ aliquod audierint ad oratõem eos seu ad opus aliquod inuitãtis. certatim de cubilibꝰ suis vnusquisq₃ ꝓrumpit. ita vt ille qui scripturas exercet cum reptus fuerit inchoasse lrãm finire non audeat. sed in eodem pũcto quo ad aures eius sonitus pulsantꝭ signi aduenerit. summa velocitate ꝓsiliẽs ne tm̃ quidem more ei interponat quãtum cepti apicis ꝯsummet effigiem. Illam sane virtutem inter ceteras institutões eoꝝ magnam esse cognouimus ꝙ nonnulli sc₃ scilcellã nulli peculiarem sportã nec aliquid aliud quasi ꝓpriũ possidere liceat. sed nec verbo quidem audeat quis dicere aliquid esse suũ

¶ De tribꝰ granis lenticule negligenter dimissis

IGitur in septimana cuiusdam fratris qui officõ coquine õseruiebat. cum ꝑteriens prepositus monasterij tria grana lenticule iacere vidisset in terra que fratri festinanti ad coctõem preparandam inter manꝰ quando aqua lauabãtur elapsa fuerãt. confestim super hoc abbatẽ ꝯsuluit. Tunc frater ille velut interuersor et neglector sacri peculij iudicatus ab orõne suspensus ẽ. Cꝰ negligentie reatus nõ aliter ei remissus ẽ nisi eum publica pñia diluisset.

¶ De duobꝰ monachis in quoꝝ septimana ligna defecerunt S

NOui alios frẽs in quoꝝ septiana cũ accidisset tãta lignoꝝ penuria vt ñ eẽt penitus vñ soliti cibi fratribꝰ parenꝰ. ꝛ donec possent cepta deferre vt xerofagia ꝯtenti eẽnt. abbatꝭ suisset auctate ꝑceptũ. eẽtq₃ hoc vniuersꝭ placitum. nec quisq₃ possit vllũ coctiõis spare pulmẽtũ. illos velut qui fructu ac mercede sui laboris ꝛ obsequij fraudarenꝰ si in ordine vicis sue cibos fratribꝰ nõ sm̃ ꝯsuetudinem parassent. tm̃ sibi spontanei laboris ac solicitudinis indixisse. vt in illꝭ aridis ac sterilibꝰ locis in quibꝰ ligna nisi de fructiferis arboribꝰ excidanꝰ. oĩmodis nequeũt inueniri. neq₃ eñ in illis locis vlla repiuntur frutecta siluestria. Igitꝰ ꝑ extenta antia discurrẽtes frẽs illi ꝛ heremũ que versus mare mortuũ tendit abeũtes. festucas tenues ac spinulas quas ventꝰ huc atq₃ illuc disperserat colligẽtes. cunctãq₃ solẽnitatẽ ciboꝝ spontaneis obsequijs preparauerũt. Tãta nãq₃ fide hec sua munera fratribꝰ exhibuerũt. vt etiã cum illos honeste posset vel lignoꝝ excusare penuria vel abbatis ĩpiu₃ ꝓ suo fructu atq₃ mercede noluerũt abuti licẽtia

¶ De beato iohãne qui hitabat iuxta lico oppidum

NEcessarium reor huic opi ꝯmemoratõem facere beati iohannis. qui ꝯmoratꝰ est iuxta lico quod est oppidũ thebaide. quiq₃ ꝓpter obediẽtie virtutem vsq₃ ad ꝓphetie grãm sublimaꝰ. Sic ꝑ totum mundũ claruit vt ꝛ regibꝰ mundi huiꝰ merito suo redderenꝰ illustris. Nam cũ in extremis vt dixi thebaide partibꝰ ꝯmaneret. nõ añ presumebat theodosiꝰ impator ad prepotẽtium tirannoꝝ bella ꝓcedere q₃ illiꝰ aĩaterꝰ oraculis atq₃ rñsis. Quibꝰ ꝯfidẽs velut celitꝰ sibi delatis trophea de desꝑatis bellis atq₃ hostibꝰ semp reportauit

¶ De mirabili patientia eiuſdem Johan
nis circa patrem ſuum

Hic itaqꝫ beatus Johannes ab a-
doleſcentia ſua vſqꝫ ad ꝑfectaꝫ ac
virilem etatē cuidam ſeniori de-
ſeruiens donec ille in huius vite ꝯuerſatō
ne durauit: tanta ei humilitate inheſit. vt
ipi quoqꝫ ſeni ſtuporem ſummum obedien
tia incuteret. Cuius hanc ꝟtutem vtꝝ de
vera fide ac ꝓfunda cordis ſimplicitate de
ſcenderet volens ſener manifeſtius explo-
rare. ei plura etiam ſuperflua ⁊ impoſſibilia
frequētius iniungebat ex quibꝫ pauca nar
rabo. Sumpſit nanqꝫ de lignario ſuo vir-
gultum ſenex. quod olim exciſum vſibꝫ fo-
ci fuerat preparatum. cum hoc coram ipſo
fixiſſet in terram precepit ei vt adiiecta aq̄
quotidie bis illud irrigaret. Quod prece-
ptum veneratōne ſolita ſine vlla impoſſibi
litatis conſideratōne adoleſcēs ſuſcipienſ
ita quotidianis diebꝫ expleuit. vt aquam
per duo miliaria indeſinenter apportās nīſ
latenus lignum ceſſaret rigare. atqꝫ per to-
tum anni ſpacium non infirmitas corporiſ
non occupatō neceſſitatis vlliꝰ intercidēs
ab obſeruantia precepti huius potuit eum
impedire. Cunqꝫ hanc ſedulitatem tacituſ
ſenex latenter diebꝫ ſingulis exploraſſet ⁊
videret eum ſimplici cordis affectu man
datum ſuum velut diuinitus imꝑatum ſer
uare. miſerās tandem tam longi laboris ei
us perſeuerantiam. accedens ad aridū vir
gultum dixit. O fili Johannes miſit ne ra
dices hec arbor an non. Cunqꝫ ille ſe neſci
re dixiſſet ſener velut temptans ſi iam ſuiſ
radicibꝫ teneretur. euulſit coram ipo vir-
gultum. ⁊ ꝓiiciens longius illud precepit
diſcipulo vt deinceps rigare ceſſaret

¶ De immani ſaxo quod idē Io
hannes per obedientiam adue
xit.

Itaqꝫ cum iam fama obediētie ei
us per monaſteria vniuerſa fla-
graret: quidam fratres ꝓbatiōis
imo edificatōnis cauſa venirent ad ſenem
Tunc ſenex vocans diſcipulum ſuum ait
ad eum. Curre Johannes ⁊ ſaxuꝫ illō huc
aduolue ꝙ̄totius. Qui confeſtim ſaxuꝫ im
mane applicita nūc ceruice. nūc toto pecto
re. tanto niſu atqꝫ conatu ꝓuoluere contē-
debat. vt ſudore membrorum ſuorum non
ſolum totum infunderet veſtimentum. ſed
etiam ſaxum ipm ſuis ceruicibꝫ humecta-
ret. In hoc quoqꝫ parum metiēs impoſſi-
bilitatem precepti vel facti ꝓ reuerentia ſe
nis ⁊ obſequii ſimplicitate ſincera qua cre
debat tota fide ſenem nihil poſſe incaſſum
ac ſine ratōne precipere. Huiuſqꝫ abbatꝭ
Johannis pauca de multis dixiſſe ſuffici-
at. nūc abbatis Mucii fcīn dignū mēoria
comprehendam

De mirabili patientia abbatiſ
Mucii

Hic nanqꝫ abbas pater Mucius
abrenūciare deſiderās huic mun
do monaſterium petiit. Qui tam
diu ꝓ foribꝫ monaſterii cuꝫ ꝑuulo filio oc
to circiter annoꝝ excubauit. donec ſuſcipi
mereretur. Cunqꝫ tandem recepti fuiſſent
confeſtim ab inuicem ſeparati ſunt. ne ſci-
licet iugi viſione paruuli reminiſcereꝭ pa-
ter quam abiecerat facultatem. Et quem-
admodum diuitem ſe iam nō eſſe ſciebat.
ita ⁊ patrem ſe eſſe neſciret. Quod vt ple
nius ꝓbareꝭ vtrum ipe plus faceret affe-
ctōe ſanguinis an obediētie. negligebatur
paruulus pannis potius ꝙ̄ veſtimētiſ indu
tus. Sed ⁊ colaphis atqꝫ alapis expoſituſ
diuerſorum. quos plerūqꝫ ſub oculis ſuis
pater innocenti ꝑuulo etiam gratis cerne-
bat inferri vt nūꝙ̄ genas eius niſi lacrīa-
rum ſordentibꝫ veſtigiis videres infectas
Cunqꝫ taliter infans ſub oculis eiꝰ per ſin-
gulos dies agereꝭ ille ꝓ amore xp̄i ⁊ obedie
ꝟtute rigido ſemꝑ ⁊ immobili viſcere per-
durauit. Non enī reputauit iam ſuū filiuꝫ
quem ſecum ꝑiter obtulerat xp̄o. nec cura
bat de p̄ntibꝫ eiuſ iniuriis ſꝫ magꝭ exultabat
ꝙ ille neqꝙ̄ diſtrictōem mētiſ illiꝰ atꝫ im
mobilem rigorem emolliret. Qd̄ videns
pater monaſterii ad ꝯprobandam magꝭ ei
us ꝯſtantiam. cum vidiſſet quadā die īfā-
tem plorare ſimulabat ſe iratū. ꝑcepit p̄ri
eius vt tollēs eū iactaret in aquam. Tūc

ille velut a domino hōc ſibi eſſet preceptuꝫ
confeſtim celeri curſu rapiens filium ad ri
pam fluminis iactaturus aduerit. Quod
ꝙ ꝓfecto furore fidei ⁊ obediētie eiꝰ fuiſſet
opere cōſummatum niſi ꝓcurati fuiſſent
ab abbate fratres qui ſolicite ripam flumi
nis obſiderent ad paruulum eruenduꝫ ꝓ
iectumqꝫ iam ⁊ quodammodo de fluminis
alueo paruulum confeſtim rapuerunt. et
cum ſumma deuotōne precepto patris cō
pleto ab effectu operis reuocauerunt. Cu
ius fides atqꝫ obedientia ⁊ deuotio intan/
tum deo fuit accepta vt ſtatim diuino teſti
monio comprobatus ſit. Reuelatum nan/
qꝫ continuo eſt ſeniori hac eum obedientia
Abrahe patriarche opus impleſſe. Cumqꝫ
breui tempore tranſacto idem abbas mig/
ret de ſeculo. hunc patrem Mutium pro
obedientia cūctis fratribꝰ ꝓponēs ſucceſſo
rem ſui atqꝫ abbatem mōaſterio reliquit

¶ De monacho cuiuſdam comi/
tis filio qui ſportas ꝑ plateas
iuſſus fuerat portare.

Nouimus quendam fratrem ſecū
dum ſeculi huius ordinem ſum/
me familie. Nam patre comite ac
ditiſſimo oriundus fuit. Qui relictis parē
tibus cum ad monaſterium peruolaſſet. ad
comprobandam eius humilitatem ſtatim
ei a ſeniore preceptum eſt. vt decem ſpor/
tas grandes quas neceſſe non erat tūc vē
dere ceruicibus ſuis impoſitas. diſtrahen
das per plateas circumferret adiecta con/
ditione. quo diutius in hoc officio ipſe deti
neretur. vt ſi forte vnus eaſ emere pariter
voluiſſet non cederet. ſed ſingillatim eas q̄
rentibus venderet. Quod ille tota deuoti
one compleuit. et omni verecundia ꝓ chri
ſti deſiderio calcata ſportas humeris ſuis
imponens et per plateas portans ſtatuto
precio diſtraxit. ⁊ pecuniam ad monaſteri
um reportauit

De abbate Pinuphio

Vidimus et abbatem Pinu/
phium qui cum eſſꝫ immanis
monaſterij preſbiter quod eſt
in egipto. non longe a Panifi/
ſi ciuitate. et pro ipſa reuerētia vel vite ſue
vel etatis vel ſacerdotij cunctis honorabi/
lis exiſteret. videns ſe pro hoc ipſo humili
tatem tenere non poſſe. occulte fugiens de
cenobio ſeceſſit ſolus in Thebaidis vltiaſ
partes. ibiqꝫ depoſito indumento mōacho
rum aſſumpta ſeculari veſte mōaſteriuꝫ ta
benenſiotarum expetijt. quod ſciebat cun/
ctis monaſterijs eſſe diſtrictius. et in quo
ſe pro longitudine regionis credidit igno/
randum. Ubi dum diutiſſime pre foribꝰ
perſeuerans cūctorꝫ fratribꝰ genibꝰ ꝓuo/
lutus vt ſuſciperetur ſummis precibꝰ am/
biuit. Cumqꝫ multo deſpectu probatus. et
tandem fuiſſet admiſſus. continuo vt ſeni
nullicqꝫ operi penitus apto orti cura diligē
tiaqꝫ mandatur. Quam ille operam ſub a/
lio fratre iuniore qui eum ſibi creditum re
tinebat exercens. ſic eidem ſubdebatur vt
non ſolum ea que ad orti diligentiam perti
nebant: ſed etiam vniuerſa officia que erāt
cunctis fratribus aſpera vel indigna: tota
quotidie ſedulitate compleret. Complura
vero etiam nocte conſurgens ita furtim nl
lo teſte operabatur. vt penitus auctorem o
peris nemo deprehenderet. Cumqꝫ ibideꝫ
triennio deliteſcens per vniuerſam egyp/
tum diſperſis vbiqꝫ fratribus quereretur
a quodam tandem viſus fratre qui de egy
pti partibus aduenerat vix potuit pro hu
militate habitus ſui ac vilitate officij qō
gerebat agnoſci. Nam ſarculo deorſum in
curuus preparabat oleribus terram. dein
de ſtercus humeris ſuis apportans eoꝝ
radicibus ingerebat. Cumqꝫ hec intuens
frater ſuper agnitione eius diutiſſima he/
ſitatione fuiſſet detentus. propius tandem
accedens non ſolum vultum ſed etiam ſo/
num vocis eius diligenter explorans: ad
pedes eius cominus ſe proiecit. Tūc fra/
tres ſtupere ceperūt et inquirere cur hoc
feciſſet ei qui apud ipſos velut nuper de ſe
culo egreſſus habebatur extremus. Cun/
qꝫ eis frater ille rei ordinem et nomen ip/
ſius abbatis indicaſſet. maiori miraclo ſūt
perculſi. quoniam et apud ipſos magna o/
pinione fuerat compertus. Tunc ignoran
tie ſue veniam ab eo poſtulabant ꝙ eum

tanto tempoꝛe inter iunioꝛes ac ꝑuuloſ deputaſſent. At ille flebat multum ⁊ lugebat ꝙ ſcilꝫ inuidia diaboli fuiſſet ꝑditus. nec licuiſſet ei diutius in tali humilitate atqꝫ abiectōne ꝑdurare. Tunc eum fratres inuitum ac flentem ad ꝓpꝛium monaſteriuꝫ reduxerunt. cuſtodiētes cum ſumma diligentia ne ſimiliter quoqꝫ delapſus aufugeret. Ubi cum fuiſſet modico tempꝛe demoratus. eodem rurſus humilitatiſ deſiderio ſuccenſus captans nocturna ſilentia ita defugit vt iam non vicinam ꝓuinciam. ſꝫ incognitas regiones expeteret. Naꝫ conſcēdens nauim in paleſtine partes commeare curauit. credens ſe tutius latiturum ſi ad illa ſemetipm̄ aſpoꝛtaſſet loca in quibuſ nec nomen quidem ſuum fuiſſet auditum. Quo cum adueniſſet noſtrum monaſterium ꝓtinus expetiuit quod non longe erat a ſpeleo in quo dominus noſter ex virgine naſci dignatus eſt. In quo monaſterio per modico tempoꝛe ſupꝛadictus abbas Pynupbius deliteſcens ſcꝫm ſententiam domini tanqꝫ ciuitas ſupꝛa montem poſita diutius abſcondi non potuit. Nam ꝯtinuo quidam fratꝝ qui ad loca ſancta de egipti ꝑtibus oꝛōnis cā venerant agnitū eū cū multa prece ⁊ maxime inuitum ad ſuū iteꝝ cenobium reuocauerunt

Exhoꝛtatio optima ad Nouicium monachum

Hunc igitur ſenem pꝛo illa que nobis fuerat apud ipſum in nr̄o monaſterio familiaris amicicia. cum poſt hec in egipto requiſiſſemus cōtigit vt nobis illic commoꝛantibus fratrem quendam in monaſterio ſuo reciperet. Cui miram exhoꝛtatōnem ſub noſtra pꝛeſentia indidit. quam michi animus fuit huic opuſculo intexere. Ait ergo ad eum. Noſti fili quot diebus pꝛo foꝛibus excubans hodie ſis receptus. Cuius difficultatis cauſam pꝛimitus debes agnoſcere. poterit enim tibi in hac vita quam ingredi concupiſcꝫ multum conferre ſi ratione eius agnita ad ſeruitium chꝛiſti ſicut opoꝛtet acceſſeris. Sicut nanqꝫ immenſa gloꝛia fideliter ſeruientibus deo ac ſecundum inſtitutiones huiꝰ regule ei cohꝛrentibus repꝛomittitur ī futurum. ita pene grauiſſime pꝛeparātur hiſ qui tepide eam negligenterqꝫ fuerint executi. ⁊ ſcꝫm hoc quod profeſſi ſūt vel quod ab hominibus eſſe creduntur. fructus etiā congruos ſanctitatis eideꝫ exhibere neglexerint. Melius eſt enim non vouere qꝫ vouere et non reddere. et maledictus qui facit opus domini negligenter. Igitur ideo a nobis diutiſſime refutatus es. non quia tuam vel omnium ſalutem non toto deſiderio cupiamus amplecti ſed ne temere receptus et nos apud deuꝫ leuitatis. ⁊ te reum grauioꝛis ſupplicij fecerimus ſi ad pꝛeſens facile ſuſceptus nec pondus profeſſionis huius intelligens. vel deſtitutoꝛ poſthec vel tepidus extitiſſes. Noueris ergo hodierna die te huic mundo ⁊ actibus eius eſſe defunctum. teqꝫ ſecundum apoſtolū mūdo huic eſſe crucifixum. tibiqꝫ hunc mūdū Sed foꝛte dicis. Quomodo quis viuenſ poteſt eſſe crucifixus. Audi bꝛeuiter rationem. Crux noſtra timoꝛ domini eſt. Sicut enim quis crucifixus iam non ꝓ animi ſui motu membꝛa ſua quoqꝫ mouendi vel conuertendi habet poteſtatem. ita et nos volūtates noſtras ac deſideria: non ſecundum id quod nos delectat ad pꝛeſens ſed ſecundum pꝛeceptum domini quo nos conſtrīxit applicare debemus. Et ſicut ille qui patibulo crucis affigitur iam non pꝛeſentia contemplatur. nec de ſuis affectionibus cogitat nulla iam poſſidendi concupiſcentia permouetur. ſeqꝫ cum adhuc ſpirat in coꝛpoꝛe cunctis momentis credit eſſe defunctum. ita nos quoqꝫ timoꝛe domini opoꝛtet eſſe crucifixos omnibus carnalibus vicijs ⁊ illuc ſemper habere oculos mētis noſtre defixos quo nos ſperare debemus momētis ſingulis eſſe migraturos. Cauendum eſt ergo ne quid aliquando eoꝛum ꝑſumamus que renunciantes abiecimus. Non enim qui ceperit hec. ſed qui perſeuerauerit in his vſqꝫ in finem hic ſaluꝰ erit. Uerſutus enim ſerpens calcanea noſtra ſempꝛ obſeruat. id eſt inſidiatur exitui noſtro. et vſqꝫ ad finem vite ſemper nos ſupplātare

conatur. ⁊ idcirco bene cepiſſe nihil ꝓderit ſi bene ꝯſummatum non fuerit. Quapropter ſm̃ ſcripture ſniam ingreſſus ad ſeruiẽdum dño ſta in timore dñi. ⁊ prepa aĩmaȝ tuam non ad requiem. non ad delicias ſed ad temptatões ⁊ anguſtias. per multas em̃ tribulatões oportet nos introire in regnũ dei. Anguſta nanq̄ eſt porta ⁊ arta via que ducit ad vitam. ⁊ pauci ſunt qui inueniãt eam. Principium ergo ſalutis noſtre timor dñi eſt. Per hunc enim ⁊ initium cõuerſionis ⁊ virtutum cuſtodia acquiritur. Qui cum penetrauerit hominis mentem ꝯtemptum oĩm rerum parit ⁊ mundi gignit horrorem. Contemptu aũt ac priuatõe oĩuȝ facultatum humilitas vera acquirit᷑. humilitas autẽ his indicijs comprobatur. Primo ſi mortificatas in ſe monachus oẽs habeat volũtates. Scdo ſi actus ⁊ cogitationes non celauerit ſeniorẽ. Tercio ſi nihil ſue diſcretõi ſed iudicio eius vniuerſa cõmittat. Quarto ſi in oĩbꝰ p̄ceptis ſeruȝ obediẽtie mãſuetudinem ⁊ patiẽtie ꝯſtantiam. Quinto vt nulli inferat iniuriam. ſȝ ⁊ illatas ſibi patienter toleret. Sexto ſi nihil agat p̄ter regule exempla. Septimo ſi ad oĩa que ſibi imꝑantur velut operariũ malũ ſe iudicauerit ⁊ indignũ. Octauo ſi ſemetipſm cũctis inferiorẽ ꝓnunciet. Nono ſi linguã ſuã cohibeat. ⁊ non ſit clamoſꝰ in voce. Decimo ſi non ſit facilis ac promptus in riſu. talibꝰ nanq̄ indicijs hũilitas vera dinoſcitur. Sed ⁊ hec quoq̄ tibi i cõgregatõne neceſſario cuſtodiẽda ſunt vt. ſ. ſm̃ pſalmiſte ſententiam ſis tanq̄ ſurduſ non audiens ⁊ ſicut mutus nõ apiens os ſuum. nihil diſcernens. nihil diiudicãs ex his que tibi fuerint imꝑata. ergo patiẽtiã tuã nõ debes de alioꝝ ſꝑare virtute. i. vt tũc eã tm̃mõ poſſideas cũ a nemĩe fueris irritatus. Principiũ nr̃e ſalutis ſicut iã dcm̃ ẽ timor dñi eſt. De timore dñi naſcit᷑ ꝯpunctio ſalutaris. de ꝯpũctõe cordis ꝓcedit cõtẽptus oĩm facultatũ ac nuditas. de nuditate hũilitas ꝓcreat᷑. de hũilitate generat᷑ mortificatõ voluntatum. de mortificatõne volũtatum extirpant᷑ vniuerſa vicia. Expulſione vicioꝝ virtutes fructificãt atȝ ſuccreſcunt. Pullulatõne virtutũ puritas cordis acq̄ritur. puritate cordis apl'ice charitatis ꝑfectio poſſidetur.

De monacho qui añ ꝯſtitutã horã peregrinos reficere coegit

Cum de ſyrie ꝑtibꝰ egipti ꝓuĩciaȝ petiſſemꝰ. q̄dã monachꝰ ſenex ꝓbatiſſimus gratifice nos ſuſcipiẽſ refectõem nobis añ ꝯſtitutaȝ horam ieiũij prepauit. Percontãtibꝰ ergo nobꝭ cur ãte canonicã refectõnis horã nos prãdere cogeret. rñdit ⁊ ait. Ieiũium frẽs ſemꝑ ẽ mecum. vos aũt ꝯtinuo dimiſſurus mecũ iugiter tenere non potero. Itaq̄ xp̄m in vobꝭ ſuſcipiẽs reficere eũ debeo. ⁊ cum vos deduxero diſtrictiõem ieiunij in memetipſo potero ꝯpenſare. non em̃ pñt filij ſponſi ieiunare donec cũ illis ẽ ſponſus. cũ aũt diſceſſerit tũc licito ieiunabũt

De monacho qui nunq̄ ſolus eſcaȝ ſumere ſolitus erat

Vidimꝰ ⁊ aliũ in ſolitudine ꝯmorantẽ qui nũq̄ ſolus cibuȝ ſumere ꝯſueuerat. ſȝ etiã ſi ꝑ totos q̄nq̄ dies ad eius cellulã nll's ex fratribꝰ adueniſſet refectõem iugiter differebat ieiunus ꝑmanẽs donec ſabbatoꝝ vel domico die ꝯgregatõnis obtentu ꝓcedẽs ad eccleſiam ꝑegrinum quẽpiã repiſſet. quem exinde reducenſ ad cellulã ſuam cũ ipſo pariter ſumebat cibum

De Machete ſene monacho

Vidimꝰ ⁊ aliũ ſenẽ: machetẽ noĩe ſolitariũ. cui hãc grãm donauerat dñs vt ſi qñ in ꝯuẽtu frm̃ ꝑ totaȝ noctẽ ⁊ diẽ agitaret᷑ collatõ ſpiritalis nunq̄ ille ſomno opprimeret᷑. Si q̄s vo ꝺtractõnis verbum ſeu ocioſum tẽptaſſȝ inſerre ſtatim ille in ſomnũ ꝯcidebat. Huic etiam ſeni cum aliq̄ñ ep'le pñtis eiꝰ ac mr̃is amicorumq̄ multoꝝ de ꝓuincia ponti trãſmiſſe fuiſſent. accipiẽs grãdẽ faſciclm lraꝝ diuq̄ apud ſemetipſm voluẽs dixit. Quãtaꝝ cogitatõnum cauſa erit mihi iſtaꝝ lectio q̄ me vel ad inane gaudium vel ad triſticias infructuoſas impellent. quantis diebꝰ horum recordatõne qui ſcripſerũt intentionem pectoris mei a ꝓpoſita contẽplatiõe

reuocabūt. Et hec voluēs in ſuo pectore nō
ſolum nullā reſoluere epiſtolam diffiniuit
ſed ne ipm̄ quidem faſciculū reſignare. ne ſcꝫ
eorum qui ſcripſerūt vel nomīa recēſendo
vel vultus recordādo. a ſpūs ſui intentōe
ceſſaret. itaq̄ꝫ vt eum ꝯſtrictum acceperat ig
ni tradidit cremādum. ite inquiens cogitati
ones patrie pariter ꝯcremamini. nec me
vlterius ad illa que fugi reuocare tēptetis

De abbate Theodoro

A

Vidimus ⁊ aliū abbatem theodo
rum. ſumma ſcītate ac ſcīa p̄ditū
non ſoluꝫ in actuali vita ſed etiam noticia
ſcripturarꝫ. quā ei non tam ſtudiū lectiōis
ꝯtulerat q̄ꝫ ſola puritas cordis. Hic cū ex-
planatōem cuiuſdā obſcuriſſime queſtiōis
inquireret. vij. dieb⁹ ac noctib⁹ in oratōne
infatigabilis ꝯſtitit donec ſolutōem ꝓpoſi
te queſtōnis dn̄o reuelāte cognoſceret. hic
idē beat⁹ theodorus cum inopinat⁹ ad me
am cellulā intempeſta nocte veniſſet. quid
nam nouus adhuc heremita ſolus agerꝫ
paterna curioſitate latēter explorans. Cū-
q̄ꝫ ego iam finita veſptina ſolēnitate laſſuꝫ
corpus cepiſſem iam reficere. ⁊ me incubā
tem pſyato repiſſet. ꝓtrahens ex intio cor-
de ſuſpiria meoq̄ꝫ me vocitās nomīe dixit
Quanti inquit o iohannes de deo loquun
tur. eumq̄ꝫ in ſemetipſis amplectūtur. ⁊ tu
fraudaris tanto lumine inerti ſopore ſolu-
tus. itaq̄ꝫ excitato me ſalubrit̄ deinceps vi
gilare compulit

De anachoreta in vaſtiſſima herēo ha-
bitante.

Itaq̄ꝫ cum de paleſtine monaſte
rijs ad oppidū egipti qđ diulcus
appellat̄ veniſſemus: ibiq̄ꝫ plurimā turbā
cenobij diſciplina ꝯſtrictam vidiſſem⁹. ali
um quoq̄ꝫ ordinem qui excellior hētur. i.
anachoretarꝫ cūctorꝫ p̄conijſ inſtigati. ſaga
ciſſimo corde videre ꝓperauim⁹. hi nanq̄ꝫ
in mōaſterijs primū ſub diſtrictiōe regule
diligēter edocti. ditiſſimis demonuꝫ p̄lijs
cōgreſſuri penetrāt heremi ꝓfunda ſecre-
ta. H⁹ ergo ꝓpoſiti viros ꝯpimus citra ni
li fluminis alueū ꝯmorari in loco qui vno la-
tere nilo flumine. alio maris vaſtitate cir-
cumdatus. inſulā reddit nullis alijs homi
bus q̄ꝫ monachis ſecretum expetētib⁹ op-
tabilem. nec eīm cuiq̄ꝫ culture aptā eē traꝫ
illam ſalſitas ſal'ac ſterilitas patit̄ harena
rum. Ad iſtos ḡ ſummo deſiderio feſtinā-
tes ſupra modū ſummos eorꝫ labores: q̄s
in ſolitudine tolerāt admirati ſum⁹. nā ipi
us aq̄ tāta penuria ꝯſtringūtur vt tali dili
gentia diſpenſent quali nemo facit p̄cioſiſſi
mum vinū. Trib⁹ nāq̄ꝫ milib⁹ ⁊ eo ā plius
eam de nilo flumine neceſſarijſ vſib⁹ appor
tant. qđ tm̄ interuallū arenoſ diuiſuꝫ mon
tib⁹ laboris difficultate grauiſſima dupli-
cat̄ His igit̄ vir̄ cum nos imitatiōis eo
rum ardor accēderet. vnus eorꝫ ꝓbatiſſi-
mus heremita Archebius noīe hūanitatꝫ
grā ꝓduxit nos ad ſuā cellulā. Qui cū ꝯpe
riſſet nos ibidē velle ꝯmorari. finxit ſe eū-
dem locū velle derelinq̄re ac nob cellulam
ſuā velut exin̄ migratur⁹ cepit offerre. Di
cebat aūt hoc ſe facturꝫ etiā ſi nos non ad-
ueniſſemus. Tūc ſuſceptā cellulā ipi⁹ cuꝫ
oīb⁹ vtēſilib⁹ poſſedim⁹. Erat itaq̄ꝫ illic
paucis dieb⁹ quib⁹ ꝯſtruēde celle paret ī-
pendia de illo loco diſcedēs. Reuerſus p⁹
hec aliā ſibi ſummo labore ꝯſtruxit. quam
rurſum non lōge poſt ſupueniētib⁹ fratri-
bus ſimiliter caritatis cā cuꝫ vniuerſo tra
didit inſtrumento. ipe vero erga opus ca-
ritatis infatigabilis perſeuerans terciam
ſibi cellam vbi ꝯmaneret īſtruxit.

De duob⁹ adoleſcētib⁹ qui fic⁹ ad egro
tum ferētes in itinere defuncti ſunt.

B

Quidam aūt frater cū fic⁹ de ma-
reote abbati iohanni in heremū
ſcithim detuliſſet. ille ſtatim eas
ad ſenem quendā: qui in interiore deſerto
mala valitudine laborabat per duos adole
ſcentulos miſit. Siquidem decem ⁊ octo
milib⁹ longe ab eccleſia commanebat ſoli
tarius. Qui adoleſcentes acceptis pomis
cum ad predicti ſenis tenderēt cellulā. in
fuſa repente denſiſſima nube: tramitē recti
itineris perdiderūt. Cunq̄ꝫ tota die ac no
ctē diſcurrentes per auiam heremi vaſti-
tatē nequaq̄ꝫ poſſent heremite egrotātis
cellulā inuenire tam itinerꝫ laſſitudīe q̄ꝫ in

edia ſitiq3 ꝯfecti. fixis in terrā genib⁹ dū orarēt ſpm̄ dn̄o reddiderūt. qui poſt hec veſtigioꝝ indicijs diutiſſime ꝑquiſiti que ī locis illis arenoſis tanq3 niuib⁹ impſſa deſignant donec ea leui flatu ventoꝝ tenuis arena diſcurrēs cooꝑiret: inuēti ſunt tādē ſicut orauerāt iacētes ⁊ ficus intactas vt acceperant reſeruantes. Elegerūt em̄ aīaȝ magis q3 fidem depoſiti ꝑdere. ne ſcȝ abſq3 iuſſu abbatis quicq3 victus ꝯſumerēt. vitam q3 potius maluerūt amittere tꝑalē q3 ſenioris violare mandatum

Quanta ſit iugitas operum apud egipti monachos

PEr totā itaq3 egiptum monachi nullo modo patiūtur eē ocioſi. ſed victū ſuū labore manuū ꝯſequunt. ⁊ nō ſolum de laborib⁹ ſuis ꝑegrinos ⁊ aduenientes frēs ſecum reficiūt. ſed etiam ꝑ loca lybie que fame laborāt necnon etiā ꝑ ciuitates his qui in carcerib⁹ ⁊ diuerſ vinculis tenent immanē ꝯferūt alimonie ſubſtātiā de fructu manuū ſuaꝝ rōnabile ſacrificiū dn̄o tali oblatōne ſe offerre credentes. Dicunt em̄ operantem mōachum demone vno pulſari ſemꝑ. ocioſum vo innūerabilib⁹ ſpiritib⁹ deuaſtari.

De abbate Paulo

DEniq3 abbas paulus ꝓbatiſſim⁹ patrū cum in heremo vaſtiſſima ꝯſiſteret: que porphirio nūcupatur tm̄ palmaꝝ fructib⁹ ⁊ orto modico ſuſtētabatur. nec poterat aliud vnde ſuſtētaretur opis exercere. eo ꝙ ab hominib⁹ vel habitabili terra amplius q3 ſeptē māſionib⁹ aberat in deſerto. Hic ergo ne momētum temporis penit⁹ ocioſus ſtaret colligebat palmarum folia. ⁊ quotidianum penſum velut exinde ſuſtētandus ipe a ſemetipo exigebat iugiter. Cunq3 ope totius anni ſpelunca eius fuiſſet impleta. ⁊ non haberet q̇ hoc diſtraheret. neq3 ipe ocioſus poſſȝ manere. totum quod ſolicita cura laborauerat annis ſingulis igne ſuppoſito concremabat. Intantum ꝓbans ſine opere manuū nec in loco poſſe monachum perdurare. nec ad perfectionis culmen aliquādo conſcendere.

De fratre blaſphemo q̇ intolerabili eſtu libidinis vrebat̄

NOui alium frēm qui ꝓbatiſſimo cuidā ſeni vicō carnis ſemetipm̄ grauiſſime ꝯfeſſuſ eſt impugnari. intolerabili nanq3 eſtu libidinis vrebat̄. Tunc ſenex velut ſpiritalis medicus interiorē cauſam ⁊ originem morbi huius ꝓtinus ꝑuidens grauiterq3 ſuſpirās ait. Nequaq3 ſilitā neq3 ſpūi tradi te dn̄s ꝑmiſiſſȝ niſi aliquid blaſphemaſſes in eo. Qō frater audiens ſtatim ꝓcidit ad pedes eius ī terraȝ ſummaq3 admiratōe ꝑculſus ꝯfeſſus ē ſe in filiū dei cogitatiōe impia blaſphemaſſe. Vn̄ ꝑſpicuū eſt eū qui in deū blaſphemus exiſtit tanq3 qui irroget illi iniuriam ꝑfectionis integritate priuari. ⁊ ſanctificatōem caſtimonie non mereri.

Collatō bona de diſcretōne que ē cuſtos ⁊ mater virtutū

QUodā aūt tꝑe ꝯuenerūt plurimi ſenioꝝ ad beatū Anthoniū ꝯmorātem in thebaide ꝑtib⁹ ꝑfectōis inquiſitōe ⁊ collatōis grā. Cunq3 a veſpertinis horis vſq3 ad lucē fuiſſet ꝓtracta collatio. queſtio diſcretōnis maximū noctis ſpacium ꝯſumpſit. Nam diutiſſime inter eos querebat̄ que nā vtus vel obſeruatio monachum a diaboli laqueis cuſtodire poſſet illeſuȝ. vel certe ad deū recto tramite firmoq3 greſſu ꝑduceret. Cūq3 ꝓ captu mētis ſue vnuſquiſq3 ſniam ꝓferret in mediū ⁊ alij quidē hoc ieiūnioꝝ vigiliarūq3 ſtudio collocarēt. alij in nuditate ⁊ ꝯtēptu reꝝ. alij remotiorē vitā ⁊ heremi ſecreta cēſerēt ⁊ nōnulli in primis ſectāda caritatis. i. humanitatis officia diffinirēt. qr ipa pie erga fratres ⁊ ꝑegrinos ſtudio ſuſceptōnis impendunt. Cūq3 in hūc modū pia ꝯtentōne decertarēt: cētq3 iam noctis maxīm tēpuſ ꝯſumptū. rn̄dens demū. b. anthonius vniuerſ dixit. Oīa quidē hec q̄ dixiſtis neccaria ſunt ⁊ vtilia ſitiētib⁹ deū. ſed his pricipalē retribuere grām nequaq3 nos innūerabiles multoꝝ fratꝝ caſus ⁊ expimēta ꝑmittūt. Nā ſepe vidim⁹ frēs has obſuationes tenētes repētio caſu deceptos. eo ꝙ ī bono qō ceperant diſcretōȝ minime tenuerīt

Nec eñ alia cauſa lapſus eoꝝ ꝺeꝑhenditur
niſi ꝙ minuſ a ſeniorib' inſtituti nequaq̃
potuerũt rõem diſcretõnis huius adipiſci
que viã regiam docet monachum ſemper
incedere. ⁊ nec exceſſu ꝯtinẽtie modũ trã
ſire ꝑmittit nec ꝯflectere ad vicia ꝑmittit
In om̃ib' ergo que agimus diſcretõ ante/
ponẽda eſt. Manifeſtiſſime eñi declaratur
nullã ſine diſcretõis gratia ꝑfecte poſſe vł
ꝑfici vel ſtare ꝟtutem. Et hec dicẽte An/
thonio vniuerſoꝝ ſn̄ia diffinitũ eſt diſcre/
tionem eſſe que firo gradu intrepidũ mõa
chum ꝑducat ad deũ. ⁊ p̃dictas ꝟtutes iu
giter ꝯſeruet illeſas. Omniũ nanq̃ ꝟtu/
tum genitrix ⁊ cuſtos atq̃ moderatrix di/
ſcretio eſt ¶ De Herone ſene indiſcreto
monacho E

Et vt hec exẽplis certiorib' a ꝓp/
heinus referã vobis de quodaz ſe
ne Herone noĩe qui diſcretõnem
mĩme retinens. omẽs priſtinos labores per
didit. ⁊ inſuꝑ miſerabilr̃ vitã finiuit. An/
te paucos etenĩ dies illuſione diabolia ſũ/
mis ad ima deiectus eſt. Hic itaq̃ quinq̃/
ginta annis in heremo ꝯmorat' ſingularẽ
vite diſcretõnẽ tenuit. ⁊ ſolitudinis ſecre/
ta miro furore vltra omẽs ſectatus eſt.
Hic igit̃ poſt tãtos labores ab inſidiatore
deluſus grauiſſimo lapſu corruens cũctos
in heremo ꝯſtitutos luctuoſo dolore percuſ
ſit. qui mĩme cecidiſſet ſi bonũ diſcretõnis
tenere voluiſſet. Tanto ſiq̃dem rigore ani
mi ſui immutabilẽ ieiunij ꝯtinẽtiã ſꝑ exer
cuit ⁊ ſolitudinis ac cellule ſecreta iugit̃ ſe
ctatus eſt. vt nec die ſancti paſce rigorem
abſtinẽtie ſolueret. Cũq̃ omẽſ heremite ꝓ
tãta ſolẽnitate ad eccl̃iam ꝑiter ꝯueniſſent
ſolus ille non affuit ne q̃ẽtulũcunq̃ ꝑcepti
one legumĩs parui a ſuo ꝓpoſito videret̃
relaxaſſe. qua p̃ſumptõe deceptus angelũ
ſathane velut angelũ lucis ſuſcipiẽs cum
ſumma veneratõe. eiuſq̃ p̃ceptis obediẽs
ſemetipm̃ in puteũ ꝓfundiſſimum p̃cipitẽ
iactauit. magnum. ſ. ꝟtutis ſue meritũ ꝓ
baturus cum inde exiſſet illeſus. de q̃ pu/
teo cum grãdi fratꝝ labore ſemiuiu' extra
ctus vitã tercia die finiuit. ⁊ qđ his deteri
us eſt. ita in deceptõis ſue obſtinatõne per
mãſit. vt ei nullaten' potuiſſet perſuaderi
qđ demonũ calliditate fuiſſet deceptus
¶ De duob' monachis qui euntes ꝑ de
ſertum decreuerũt nõ ſumere cibũ niſi de'
illis tranſmitteret.

Quid dicã de illis duob' fratribuſ
qui hitãtes vltra illam heremuz
vbi quondã fuerat beatus antho
nius ꝯmoratus. minus cauta diſcretõe ꝑ
moti eũtes ꝑ extẽtam ſolitudĩs vaſtitatez
nullam eſcam penitus ſumere decreuerũt
niſi quã ꝑ ſemetipm̃ illis dñs p̃ſtitiſſet Cũ
q̃ errãtes eos ꝑ deſerta ⁊ deficiẽtes iã fa/
me ꝯſpexiſſent a longe mazites. que gens
cunctis natõnib' immanior atq̃ crudelior
eſt. non eos ad effuſionẽ ſanguis deſideriũ
p̃de. ſed ſola ferocitas mentis inſtigat Il/
lis ergo eis ꝯtra naturam ferocitatis ſue
cum panib' illis occurrerũt. tũc vnus ex il
lis fratrib' ſubueniẽte diſcretione velut a
deo porrectos ſibi panes cum grãꝝ actiõe
ſuſcepit. reputãs eſcam ſibi diuinitus mini/
ſtrari. nec ſine dei iuſſu factum eſſe dicens
vt illi qui ſemꝑ hoĩm ſanguine gauderent
nũc deficiẽtib' eis vite ſubſtãtiã largiren/
tur. Alius ꝟo recuſans cibum velut ab ho
mine ſibi oblatũ ĩedie labore ꝯſumpt' mor/
tuus eſt. quoꝝ ſcꝫ q̃uis initia ex reꝑhenſi/
bili ꝑſuaſione deſcẽderint. vnus tñ ſubue
niẽte diſcretõe id quod incauta ꝯceꝑat e/
mendaſſe cognoſcit̃. alius aũt ſtulta p̃ſum
ptõne ꝑdurãs mortẽ quã dñs ab eo auer
tere voluit ipe ſibi ꝯſciuit
¶ De monacho qui deceptuſ a diabolo vo
luit filiũ ſuũ imolare F

Quid etiã de illo fratre ꝯmemorẽ
cuius nomẽ q2 adhuc ſupeſt ſileo
Qui dum longo tpe demonem in
angeli ſuſcepit claritate reuelatõib' ei' ſe/
pe deceptus credidit eum internunciũ eẽ
iuſticie. nam ꝑ omnes noctes ĩ cellula eiuſ
lumē abſq̃ villius lucerne officio p̃hebat
diabolus. ad extremum vero iuſſit eũ vt fi
lium ſuum qui cum eo pariter in eodẽ mo
naſterio ꝯmanebat deuotus deo offerrꝫ vi
ctimam. vt. ſ. hoc ſacrificio Abrahe patri/
arche meritis coequaret̃. Cuius verbis il
le intãtum eſt ſeduct': vt hoc ꝯfeſtim ope

ꝑfeciſſet.niſi puer de cella manib⁹ eius ela-
pſus ↄcit⁹ aufugiſſet. ¶De monacho cui
oñdebat diabolus exercitū chriſtianoꝝ. et
iudeorum.

f Uit ⁊ alius monach⁹ qui nimiam
ſemꝑ tenuit abſtinentiā Quiq̄ꝫ ꝑ
annos multos.ſingulariter in cel-
la recluſ⁹. perpaucis imitabilē exhibuit ab
ſtinentiā.Hic ad extremū ita ē dyabolicis
reuelationib⁹ deluſus.vt poſt annuos labo
res atq̄ꝫ virtutes . quib⁹ alios monachos
excelſerat.ad iudaiſmū ⁊ circūciſiōꝫ carnis
miſerabiliter ſit lapſus. Poſt multa nāq̄ꝫ
tp̄a diabolus velut nūcius veritatis oñde-
bat illi ꝑ vana ſomnia et ꝑ quaſdā inanes
reuelationes.xp̄ianorū atq̄ꝫ monachoꝝ ex
ercitū tenebroſum ac tetrū omniq̄ꝫ macie te-
pidū atq̄ꝫ deformē.⁊ ecōtra oñdebat illi iu-
deoꝝ plebē ſumma leticia tripudiantē. in-
gentiq̄ꝫ lumīe choruſcantē.ac ꝓinde ↄmo
nebat eum vt ſi mallet btitudinis illoꝝ pri
ceps effici.circūciſionē q̄ꝫ ſuſcipe feſtina-
ret.ex quib⁹ ꝓfecto ↄſtat memoratis viris
tam lugubriter nemo fuiſſet illuſus.ſi rōnē
diſcretionis aſſequi laboraſſent.q̄ꝫobrē in
q̄ꝫtis ꝑniciosum ſit diſcretionis grām non
habere multorū caſus expimēta declarāt.

¶Confeſſio ꝓprij delicti potenter de
monis inſtigatōem repellit. G

a Bbas Serapion ſolebat fre-
quenter iunioꝛib⁹ fratrib⁹ in-
ſtructionis grā de ſeipſo narra
re dicens. Cū adhuc eſſē pue-
rulus.et cū abbate Theona ↄmanerē hec
mihi ↄſuetudo erat inimico īminente.vt p⁹
q̄ꝫ refeciſſem cū ſene hora nona.vnū paxi-
maciū quotidie in ſinu meo latenter abſcon
derē.quē ſero ignorante ſene occulte come-
debā.Qd̄ furtū licet quotidie ꝑficerē.ex-
pleta tñ ↄcupiā fraudulenta ad memetipꝫ
reuertens ſuꝑ admiſſo furto acrius crucia-
bar q̄ꝫ ſuꝑ eſum illius fuerā iocūdat⁹. Cū-
q̄ꝫ iſtud moleſtiſſimū opus ſingulis diebuſ
explere nō ſine cordis mei dolore ↄpellerer
⁊ clandeſtinū furtū patefacere ſeni ↄfunde
rer.ↄtigit ꝑ dei ꝓuidentiā quoſdā frēs edi
ficatiōis obtentu cellulā ſenis auidiſſimos
expetiſſe. Cūq̄ꝫ refectione trāſacta . ↄfabu-
latio ſpiritalis intereſſe cepiſſet. Rñdenſ-
q̄ꝫ ſenex ꝓpoſitis interrogationib⁹ eoꝝ de
caſtrimargie vicio.⁊ occultaꝝ cogitatōnū
exponeret.ad vltimū intulit dicenſ. Nihil
ſic noxiū eſt monachis ⁊ letificat demōeſ q̄ꝫ
ſi celent cogitationes ſuas ſpiritales prēs.
Tunc ego ↄpūctus corde exiſtimaui ſeni
ſecreta pectoris mei patefacta.⁊ in occulto
primū gemitus excitat⁹ deinde cordis mei
ↄpūctione creſcente.in aptos ſingultus la
crimaſq̄ꝫ ꝓrūpens cepi amariſſime flere.⁊
ↄtinuo eieci de ſinu meo paximaciū qd̄ vi-
cioſa ↄſuetudine clanculo ꝑauerā comedē
dum. Cunq̄ꝫ in mediū ꝓferens quō quoti-
die inuoluens eum occulte ederē. ꝓſtratuſ
in pauimento cū venie poſtulatōe ↄfeſſus
ſum.⁊ vbertim ꝓfuſis lacrimis orōnib⁹ eo
rū veniam apud deū poſtulabā. Tūc ſenex
dixit.confide fili.q² liberauit te a captiui-
tate iſta ↄfeſſio tua.victorē nāq̄ꝫ aduerſari
um tuū hodie triūphaſti Ualidius eū tua
ↄfeſſione elidens. q̄ꝫ ipe fueras ab eo tua
taciturnitate deiectus. Et idcirco poſt hāc
publicationē tuam.iſte malign⁹ ſpūs ñ do
minabit̄ tibi.nec in te latibulū ſibi deterri-
mus ſerpens hactenus vſurpabit.q² de te-
nebris cordis tui ꝑ hanc ↄfeſſionē ꝓiectus
eſt. Nec dū ſenex hec verba ↄpleuerat ⁊ ec
ce ſtatim velut lampas magna accenſa de
meo ſinu ꝓcedens.tanto fetore cellā reple
uit.vt vix in ea reſidere poſſem⁹ Reſumēſ-
q̄ꝫ ſenex dixit Ecce ꝓbauit tibi dñſ veritatē
ſermonū meorū.vt paſſionis illi⁹ intento-
rem de corde tuo confeſſione ſalubri fugatū
oculorū fide ꝑcipes.patefactūq̄ꝫ hoſtē neq̄-
q̄ꝫ locū in te vlterius habiturū apta ei⁹ ex
pulſione ↄgnoſceres. Itaq̄ꝫ ſcḋm ſniāꝫ ſenis
ita eſt in me virtute ↄfeſſionis dñatio dya-
bolica extincta.vt nunq̄ꝫ mihi vlteri⁹ . nec
memoriā ↄcupiē huius temptauerit inimi
cus ingerere. h

De monachis a ſaracenis interfectis.

i N paleſtine ꝑtib⁹ iuxta vicū the-
cue.qui Amos ꝓphetā meruit pro
creare.ſolitudo vaſtiſſima ē. vſq̄ꝫ
Arabiam ac mare mortuū.qua ingreſſa de
ficiunt fluenta iordanis et cinis ſodomorū
ampliſſima extenſione porrecta ꝑtingens.

E

In hac ſolitudine ſumme ſanctitatis mõa/
chi diutiſſime cõmorãtes repente ſũt a di/
ſcurrentibꝫ interempti ſaracenis. quoꝝ cor
pora tam a pplo regionis illius ꝙ ab vni/
uerſa arabũ plebe tanta veneratione ſũt ꝑ/
cepta. vt innumeri ppli ꝯcurrẽtes ex vtra
ꝗ pte. grauiſſimũ ſibi certamẽ ꝓ reliquijs
eoꝝ indixerũt. pie inter ſe ꝓ ſancta rapine
deuotione decertantes. qui nã iuſti⁹ mere/
retur eoꝝ ſepulturam ac reliquias poſſide/
re. Illis ſcꝫ de vicina cõmoratione ipoꝝ a/
lijs de originis ꝓpinquitate glorıantibꝫ.

De abbate Daniele.

i

Inter ceteros heremitas. abbatē
quoꝗ vidim⁹ Danielẽ equalẽ ce/
teris in omnibꝫ ꝟtutibꝫ ſed pecu
liarius grã humilitatis ꝑditũ. q̄ merito pu
ritatis ac manſuetudinis ſue a ſancto Pa
phuntio eiuſdẽ ſolitudinis pſbitero. ad dy
aconij officiũ eſt ꝑelectus. In tantũ eı̄ ıſdẽ
beatus Paphũti⁹ virtutibꝫ ipſius aggau/
debat vt quẽ vite meritiſ ꝛ grã parẽ ſibi no
uerat. coequare ſibi etiã ſacerdotij ordīe fe/
ſtinaret. Deniꝗ optans ſibimet ſucceſſorẽ
digniſſimũ ꝓuidere ſupſtes. pſbiterij ho/
nore eũ ꝓuexit. Qui tñ ꝓoꝛ̄ ꝯſuetudinẽ hu
militatis nõ omittens nihil vnꝗ ſibi illo
pñte de ſublimioris ordinis adiectõne do/
nauit. ſed ſemꝑ abbate Paphũcio offeren
te ſpiritales hoſtias. ille velut diacon⁹ ī pri
oris miniſterij ꝑmanſit officio. In quo tñ
beatũ paphunciũ cũ talis vir eēt ac tantus
vt in multis etiam pſciam grẽ poſſideret.
hec ſpes de ſubſtitutõis electõe fruſtrata ē.
Nam nõ longe poſt hunc ipm quẽ ſibi paue
rat ſucceſſorẽ ante ſe ad deũ ꝑmiſit.

De abbate Sereno. I

Summe ſanctitatis ꝛ ꝯtinẽtie viꝝ
nomiſꝗ ſui ſpeculũ abbatẽ vidi/
mus Serenũ. quẽ ſingulari vene
ratione ꝑ ceteris admirati ſumus. Cui ſuꝑ
omnes virtutes que nõ ſolũ in actu ei⁹ vł
moribus. ſed etiã ipo vultu ꝑ dei grãm re/
fulgebat. ita eſt peculiari beneficio dono ca
ſtitatis infuſus. vt nec ſeipm quidẽ natura
libus incẽtiuis inquietari vel in ſopore ſen
tiret. Ad quã tamẽ carnis puritatẽ quõ ꝑ/
uenerit q2 ſupra conditionẽ hũane nature
videtur. neceſſariũ eſſe reor explicare. Hic
igitur beat⁹ Seren⁹ ꝓ interna cordis atꝗ
corꝑis caſtitate. nocturnis diurniſꝗ ꝑci/
bus. ieiunijs quoꝗ ac vigilijs infatigabili
ter inſiſtenſ. cũ ſe vidiſſet orationũ ſuaꝝ ob
tinuiſſe vota cunctoſꝗ eſtus in corde ſuo ꝯ
cupiſcentie extinctos. velut ſuauiſſimo gu/
ſtu puritatis accenſ⁹. in maiorẽ ſuã ſitim ze
lo caſtitatis exarſit. ꝛ intentioribꝫ cepit ieiu
nijs ac obſecrationibꝫ incubare. vt morti/
ficatio paſſionis huius que interiori homī
ſolo dono dei fuerat attributa. ad exterioꝛ̄
etiam puritatẽ eatenus ꝑueniret. vt ne ipe
quidem vel illo ſimplici ac naturali motu.
qui etiã in ꝑuulis atꝗ lactẽtibꝫ excitaꝛ̄. vl
terius pulſaretur. Cũꝗ petitõni cepte ſup
plicatione iugi ac lacrimis indefeſſus inſi/
ſteret. adueniens ad eũ angelus in viſione
nocturna. eiꝗ velut apiens vterũ quandã
ignitam carnis ſtrumã de eius viſceribus
euulſit atque ꝓiecit. ſuiſꝗ locıſ vt fuerant
omnia inteſtina reſtituens dixit ad eũ. Ecce
inquit incentiua carnis tue abſciſa ſunt. et
obtinuiſſe te noueris hodierno die ꝑpetuã
corꝑis puritatẽ quã fideliter poſtulaſti. hec
de grã dei que memorato viro peculiariter
attributa ē breuiter dixiſſe ſufficiat. Ceterũ
cũ ad eũ die q̄dragesima veniſſem⁹. ac d̄ di
uerſis queſtionibꝫ eũ flagitarem⁹: ad extre/
mũ de impugnatõne demonũ eũ requireba
mus. Tunc ille vt ſemꝑ erat. placidiſſimo
vultu ridens dixit. Nõ eñ demones hñt
poteſtatẽ quenꝗ hominẽ ledendi. Exẽ/
plũ beati Iob manifeſta ratione demõſtrat
vbi nõ ampliuſ eũ temptare audet inimic⁹
ꝙ diuina ei diſpenſatione conceditꝛ̄.

De eo ꝙ non eandem vim habeant nũc
demones contra monachos quomodo an/
teriori tempore. R

Satis tñ nobꝫ experientia nr̃a ꝛ ſenio
rum noſtroꝝ relatione comꝑtum
eſt. nõ eandẽ vim demones nũc ha
bere ꝯtra mõachos. quã anteriori teꝑe in/
ter anachoretaꝝ principia in quibꝫ adhuc
raritas monachoꝝ in heremo ꝯmanebat.
Tãta nãꝗ tũc erat demonũ feritas vt vix
pauciſſimi tolerare habitationẽ ſolitudinıſ
poſſent. Siquidẽ in ipſis cenobijs ī quibꝫ

ꝯmorabant̃ decē vel .xij. ita eoꝝ atrocitas graſſabatur. ⁊ frequenter ac viſibiles ſentiebantur aggreſſus. vt nō auderēt oēs pariter noctibꝫ obdormire. ſed viciſſim alijs degustantibꝫ ſomnū. alij vigilias celebrantes pſalmis ⁊ orōnibꝫ ſeu lectionibꝫ inherebant. Cūq illos ad ſoporē nature neceſſitas inuitaſſet. expgefactis alijs ad eoꝝ qui dormituri erant cuſtodiā. ſimiliter vigilie tradebant̃. Unde dubitari nō pōt vnū de duobꝫ nūc eſſe. aut eni virtute crucis. etiā deſerta penetrante ⁊ eius grā vbiq choruſcante. retuſa ē nequicia demonū aut negligentia noſtra illos ab impugnatione priſtina reddidit lentiores. dū dedignant̃ aduerſum nos illa in ꝯtentione ꝯfligere. qua tūc contra illos ꝓbatiſſimos xp̄i milites ſeuiebant. Ceteꝝ corpaliter traditos ſathane. vel infirmitatibꝫ magnis etiā viros ſanctoſ nouimus ꝓ leuiſſimis quibuſq delictiſ. cū i illis nec tenuiſſimū quidē peccatū aut maculam in illo iudicij die patiſ̃ inuenire diuina clementia. vt eos tanq auꝝ ꝓbatum ad illā ppetuitatē glorioſam. nulla indigētes penali purgatione trāſmittat iuxta illō Uir iuſtus ꝓbatur in fornace humiliatōis Et illud. Quē eī diligit deus. corripit. flagellat autē omnē filiū quē recipit. Qd noſtris quoq tpibꝫ ſatis euidens ꝯtigit. ⁊ apta ꝓbatio in abbate Paulo vel Moyſe. qui habitauit locū huius ſolitudinis q calamus nūcupat̃. Nā paulus cōmorat9 ē in heremo que adiacet panephiſi ciuitati quā ſolitudinē iam olim factā aque ſalſiſſime inundatione cognouim9 que quotiēs flauerit ſpūs aquilonis de ſtagnis impulſe ac ſupfuſe adiacentibꝫ terris ita omnē illi9 ſupficiem ꝯtegit regionis. vt antiq̄s ibidē vicos qui olī hac ipa de cauſa omni ſunt habitatore deſerti faciat velut inſulas apparere.

¶ De abbate Paulo.

Hic igitur abbas Paul9 in tantā cordis puritatē quete ſolitudinis ſilentioq ꝓfecerat. vt nō dicā vultum femineū. ſed ne veſtimēta quidē ſexus illius ꝯſpectui ſuo patereſ̃ offerri. Naz cū quadā die pgeret ad cuiuſdam ſenioris cellam caſu mulier ei obuiauit. Quā cū vidiſſet tanta fuga ad ſuū rurſum monaſteriū pretermiſſo qd arripuerat itinere cucurrit quāta nullus a facie leonis vel imaniſſimi draconis aufugeret. Qd licet zelo caſtitatis et puritatis ardore ſit factū tn̄ qꝛ nō ſm ſcientiam pſumptū ē. ſed obſeruantia diſcipline exceſſus eſt modus. ne elatio eū inuaderet. tali confeſtim correptione pcuſſ9 eſt. vt totū corpus eius paraliſeos valitudine ſolueret̃. nullūq in eo mēbrū penitus ſuū officiū preualeret explere. Siquidē nō ſolū pedes ac manus. ſed etiam lingue motū ipeq aures ita auditus pprij amiſerūt ſenſum vt in eo nihil amplius ex homīe q̄ imobil' ſtatue figura remaneret. et ad hoc redactuſ eſt vt infirmitati eius nullo modo viroꝝ diligentia deſeruire ſufficeret. niſi ſola ei muliebris ſedulitas miniſtraret. Nam portato eo ad monaſteriū ſanctaꝝ virginū cibuſ ac potus feminneo ei ingerebatur obſequio. explendiſq omnibꝫ nature neceſſitatibus. eadem illi diligētia p annos ferme quatuor. i. vſq ad vite ſue terminū ſuiebat. Qui cuz tanta eſſet mēbroꝝ oīm debilitate ꝯſtrictus vt nulli in eo artus viuacē motū retētarent tanta ex eo virtutū grā ꝓcedebat. vt cum de oleo qd corpe ſuo tetigerat vngerētur infirmi. ſtatim a cūctis valitudinibꝫ curarentur. ita vt ſup hac eius valitudine euidēter clareſceret. ⁊ debilitatē mēbroꝝ ei9 amore dn̄i ꝯtributā. et ſanitatū grām ꝓ teſtimonio et manifeſtatione meritoꝝ ei ſpiritusſanctus virtute pſtaret.

De abbate Moyſe. ¶

Secundus vo quē dixim9 Moyſes in hac heremo ꝯmoratus cū ⁊ ipſe ſingularis et incōpabilis vir eſſet. ob reprehenſionē vnius ſmonis quē ꝯtra abbatē Machariū durius ꝓtulit tā diro demoni eſt ꝯfeſtim traditus vt hūanas egeſtiones ori ſuo ingereret. Qd flagellū purgationis diuinā ei intuliſſe diſpenſatōz ne vel momētanei peccati macula in eo reſideret. velocitate curationis eius demōſtratum eſt. Nam cōtinuo abbate Machario in orōnem pſtrato dictu citius malignus ſpūs ab eo fugatus diſceſſit. Ex quo manifeſte ppendiſ̃ non debere eos abhominari vel

deſpici quos videmus diuerſis temptatio
nibus vel malignis ſpiritibꝰ tradi. q2 duo
hic credere imobiliter nos opꝫtet. p2imo ꝙ
ſine dei ꝑmiſſu nullus oīno temptaẜ. ſcđo
ꝙ oīa que a deo nobis inferunẜ velut a
pijſſimo patre ac clementiſſimo medico ꝓ
noſtris vtilitatibus irrogentur.

¶ De monacho qui in ſolitudine noctu vidit multitudinem demonum

quidam aūt frater cum ꝑ ſolitudi-
nem iter ageret. aduelꝑante die
ſpeluncā quandā repiens ibidem
ſubſtitit. vbi dum pſalmos ex mo2e canta-
ret tempus medie noctis exceſſit. Cūq3 fi-
nita vigilia refecturus laſſum co2pus pau-
lulum reſediſſet repente cepit innumerabi
les cateruas demonū vndiq3 ꝯfluentiū in-
tueri. que infinita ꝯſtipatōne ꝓcedentes. a
lie ꝑibant p2incipē ſuū. alie ſeq̄bantur. qui
p2inceps eorū ⁊ magnitudine ꝓcerio2 cun
ctis. ⁊ aſpectu terribilio2 videbaẜ. Cumq3 ī
quodā ſolio ſublimiſſimo ꝯſediſſet. vniuſcꝰ
q3 actus diligenti examinatione cepit diſcu
tere. illoſq3 qui necdū ſe circūuenire em'loſ
ſuos potuiſſe dicebant. velut inertes a cō-
ſpectu ſuo cū iniuria iubebat expelli. ſpaciū
tanti tꝑis et opus inaniter expēſum. cū fre
mitu furo2is eis exꝓbrans. Illos vero qui
nunciabant ꝯſignatos ſibi homīes decepiſ-
ſe. ſummis laudibꝫ cū exultatione ac fauo2e
cunctoꝝ. vt fortiſſimos pugnato2es ad ex-
emplū cunctorū. glorioſiſſimos corā omni-
bus emittebat. Inter quos cū quidā neq̄ſſi
mus ſpūs vtpote magnū triūphū nuncia-
turus letio2 adueniſſet. nomē monachi op-
time cogniti deſignauit. aſſerens ſe poſt. x.
annos quibus euꝫ iugiter obſideret. vix ea
dem nocte in ruinā fornicationis merſiſſe.
Sup cuius relatione cū imane cuncto2uꝫ
gaudiū fuiſſet exo2tū. ſūmis a p2incipe eoꝝ
laudibꝫ eleuatuſ. magniſq3 ꝑconijs corona
tus abſceſſit. Auro2a itaq3 ſupueniente. cū
omīs multitudo demonū ab oculis eiꝰ eua
nuiſſet. dubitans frater ille de aſſertōe ſpi-
ritus imundi memo2 etiā euangelice ſniē.
ꝙ in veritate non ſtetit. et q2 nō eſt veritas
in eo. ⁊ cū loquiẜ mendaciū ex ꝓp2ijs loqui
tur. peluſiū petijt vbi illū frēm nouerat cō-
morari. quē malignus ſpūs aſſeruit eſſe de-
ceptum. Erat etiam ibi et alius frāi illi notiſ-
ſimus. quē interrogans de eodē fratre. repe
rit ꝙ eadē nocte q̄ teterrimꝰ ille demon rui
nam eius ſuo p2incipi nunciaret monaſte-
rio p2iſtino derelicto. vicū ꝑtiſſet. ⁊ in for-
nicationē miſerabiliter cecidiſſet. Hec autē
audiens frater ſuſpirans et flenſ reuerſus ē
in locum ſuum

¶ De duobꝫ phīs qui ad ſanctum Anthonium perrexerunt.

quodā aūt tꝑe quidā duo phī audi
entes famē beati Anthonij ꝑrexe
runt ad eū. qui cū inter ſe q̄ſdam q̄
ſtiones habuiſſent deſpicientes phī ſanctū
Anthoniū velut impitū et ſine lr̄is virū re-
uerſi ſunt ab eo. Volentes autē eum ſi ni-
chil amplius potuiſſent ledere vel de cellu-
la eius magicis ꝑſtigijs ⁊ circūuentiōe de
monū ꝑturbare. imiſerunt ei nequiſſimos
demones ad impugnationē. hac inuidia et
liuo2e ꝑculſi. eo ꝙ multi hoīm ad illū velut
dei famulū quotidie ꝯuenirent. Cumq3 illo
nunc quidē imp2imēte pecto2i ſuo ⁊ fronti
ſignaculū crucis. nūc vero orationi ſuppli-
citer incubante. nec approp2inquare quidē
diriſſimi demones eideꝫ auderent reuerte
bantur ad eoſ qui illos direxerant ſine effe
ctu. Tunc illi alios rurſum quaſi potentio
res miſerunt. Cūq3 et illi fatigati reuertiſ-
ſent. iterum alios nihilominus potentio2es
ac vehementio2eſ aduerſus militē xp̄i deſti
nauerunt. qui nihil penitus ꝑualuerūt An
thonio viriliter reluctante. Eo itaq3 nichil
ꝓfecerūt tales tanteq3 eoꝝ inſidie tota ma
gica arte et nigromancia q̄ſite vt ꝑ hec eui-
dentiſſime ꝯꝓbarent magnā virtutē ineſſe
ꝓfeſſioni xp̄ianoꝝ. quibuſ ille tam ſeue vm
b2e nihil Anthoniū. nō ſolum ledere. ſꝫ nec
puncto quidē de habitaculo ſuo valuerunt
ꝑturbare. P2o hac ḡ admiratione ſtupefa
cti phī. cōfeſtim ad ſanctū Anthoniū vene
runt impugnationū ſuaꝝ magnitudinem ⁊
cauſas atq3 inſidias liuo2is ſui ei patefece-
runt. xp̄ianos ſe fieri ꝓtinus popoſcerunt.
Cumq3 diem ab illis ꝓdite impugnatōnis
requireret indicauerunt. Aſſeruit aūt ſe bea
tus anthonius amariſſimis cogitationum

ſtimulis tunc fuiſſe pulſatū. Eundē beatū
Anthoniū ita nōnūq̄ʒ in orōne nouim⁹ p/
ſtitiſſe. vt eodē in exceſſu mētis freq̄nter
orantē. cū ſolis ortus cepiſſet infundi audi
erimus eum in furore ſpūs ſic ꝓclamantē.
Quid me impediſ ſol. qui ad hoc oriris vt
me ab huius veri luminis abſtrahas clari
tate.

Finit tertia pars principalis hui⁹ opis
videlicet liber de regulari ꝯuerſatione egi/
ptiorum monachoꝝ. et eoꝝ qui degūt apō
Paleſtinam vel Meſopotbamiam

Incipit prologus

ancti paſchaſij ad exhortatōem ſcōꝝ patꝝ
tam grecorū q̄ʒ egiptiorū.

Domino venerabili pr̄i mar
tino p̄ſbitero ꝛ abbati Pa/
ſcaſius. vitaſpatrū ſanctoꝝ
grecoꝝ vt cetera facūdia ſtu
dioſe ꝯſcriptas. iuſſus a te
ſanctiſſime pater in latinū transferre ſmo/
nem. in ſolito ſi licuiſſet ope renuiſſeʒ. Ne/
q̄ʒ eñi vnq̄ʒ qd̄ ſcribi vel legi pōt excudi in/
genio aut ꝯſcia cordis ꝓhibente. Scire ei
me q̄ꝫ nihil ſciam nō audeo dicere ne v̄buʒ
hoc ſapientiſſimo Socrati ſurripiam. Sʒ
quia tua pater neceſſe ē iuſſione vtar. Nō
gloriabor ingenio. ſed fidem quā tibi debeo.
etiam ope iniūcto p̄ſtabo. Ueꝝ q2 eloquen
tium viroꝝ libri ſunt plurimi ſmōe latino
ꝯſcripti quoꝝ lectionis exptū me eſſe. te eē
aſtruente teſtificor. ſi quid de illis aut hic ī
ſertū. forte repereris vt min⁹ elegant̄ exp̄ſ
ſum. ne mee culpe deputetur exoro q2 ſicut
in dato mihi codice reperi ea ſcripta. ſic trā
ſtuli. licet nec ea ſtudioſe poſſe me ꝓferre ꝓ
fiteor. Unū reſtat. vt quid te iubente cepi. te
orante ꝑficiam. que tñ ſi ſcribenda decreue
ris. vt tuo pollire ſermone digneris expo/
ſco. Neq̄ʒ eñi mihi liquebit quedā placuiſ/
ſe tibi non ꝛ aliqua diſplicuiſſe cognoueriʒ

Incipit liber exhortationū et primo contra castrimargiam ad deuitandum gule deſiderium.

Quidā frater quēadmodū in
cella ꝓpria degere deberʒ ab/
batem Syſoi requiſiuit. cui
rñdit abbas ſyſoi. Comede ī
quit panē tuū ꝛ ſalem. ꝛ nō
ſit tibi neceſſitas aliquid excoquēdi. aut lon
gius euagādi. Alteri q̄ʒ idem requirenti.
Rñdit Daniel ꝓpheta cū dixit. Panē de/
ſiderioꝝ nō cōmedi Dixit vnus ſenex ad
alterū ſenē habentē caritateʒ. ꝛ ſuſcipientē
tam monachos multos q̄ʒ ſeculareſ. lucer
na quidē multis lucet. roſtrū tamen ꝓpriuʒ
incendit. ¶ Dixit vnus ex patrib⁹ q2 inue
nitur hō multū comedēs ꝛ adhuc eſuriens
ꝯtinet ſe. ne ſacietur. alter āt comedit parū
ꝛ ſaciat̄. Qui āt multū comedit ꝛ adhuc e/
ſuriens ꝯtinet ſe maiorē mercedē hʒ q̄ʒ ille
qui parū comedit ꝛ ſaciat̄. Dixit quidaʒ
ſenex. Ne qd̄ deſideraueris aliqñ mandu
ces. Comede aūt qd̄ tranſmiſſum tibi fue/
rit a dño. et grās ei age. Quidā frater ī/
pugnabatur a ſpū blaſſemie. ꝛ erubeſcebat
dicere. ꝛ quoſcūq̄ʒ audiſſet magnos ſenes.
ꝑgebat ad eos vt illis declararet. ꝛ mox vt
ꝑueniebat verecundabat̄ dicere Cū āt fre
quenter ad abbatē Pymeniū veniret. vi/
dit eum ſenex hñteʒ cogitatōnes ꝛ dicit ei.
Ecce freq̄nter veīs ad me hñs cogitatōeſ
ꝛ ſic iterū remeas. triſtis tecū illas portās
Dic ḡ mihi fili quid ē qd̄ hēs At ille dixit
In blaſſemia īpugnat me diabol⁹ ꝛ erube/
ſcebā dicere. Et mox vt aꝑuit cām. leuior
impugnatio ei⁹ apparuit. Et dixit ei ſenex.
Ne ꝯtriſteris fili. Qñ eñi hec cogitatio ad/
uenit dic. ego hac cā opuſ nō habeo blaſphe
mia tua ſup te ſit ſathanas. Hanc eñi cām
aīa nō vult. Quācunq̄ʒ eī cām aīa noluerit
non diu ꝑmanebit. Et ita frater ille diſceſ/
ſit. Dixit abbas moyſes. Per has quat/
tuor res pollutōis paſſio gignit̄. ꝑ habūdā
tiam eſce ꝛ potus. ꝛ ſacietatē ſomni. ꝑ ociū
ꝛ iocum ꝛ ornatis veſtib⁹ incedendo. Iteʒ
dixit. Corpee multe ſunt paſſiones. Et di
cit ei fr̄. Et que ſunt abba. At ille rñdit. Q2
paulus apl̄s dicit. Fornicatio ꝛ immundicia.
vel omnis cupiditas nec nominet̄ in vobis
ſicut decet ſanctos. viſus q̄ʒ ꝛ fiducia fre/
quenter ad p̄lum veniunt.